

MAGYAR POSTA

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M.KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG
MEGBIZÁSÁBÓL A M.KIR. POSTA JOGÁSZ-ÉS MÉRNÖK TISZTVEISELŐI
ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr.FORSTER KÁROLY M.KIR.POSTAFŐIGAZGATÓ
FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JÓZSEF
M.KIR.POSTAIGAZGATÓ.

TÁRSZERKESZTŐ:
RAKOSI GYÖRGY
M.KIR. POSTAFŐMÉRNÖK

Búcsúszó.

Nádasi Tersztyánszky Akos államtitkár, a m. kir. posta vezérigazgatója folyó évi június hó végével nyugalomba vonult.

Az eltelt 35 esztendő a fáradhatatlan munkának és az annak nyomán fakadó eredményeknek és sikereknek szakadatlan láncolata volt.

1904-ben lépett a posta szolgálatába, ahol kiváló szaktudása hamarosan reáirányította a vezetőség figyelmét. A világháborúban mint népfelkelő mérnökhadnagy önfeláldozással teljesítette a reábizott feladatokat. Kiválóan kötelesség-hű szolgálatának elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta a katonai érdemérem szalagján.

A vezérigazgatóság különböző ügyosztályaiban, majd a távíró és távbeszélő igazgatóságnál teljesített eredményes működés után 1932-ben megbízást kapott a postavezérigazgatóság műszaki főosztályának vezetésére. A postavezérigazgatói széket 1935. júliusában foglalta el. Itt négy esztendő állt rendelkezésére, hogy nagyvonalú elgondolásait megvalósíthassa. Az idő gyorsan elrepült a munka lázas iramában, de megmaradtak soha ki nem merülő munkakészségének, mindig előretörő szellemének nagyszerű alkotásai.

Kitűnő érzékkel a gazdaságosság szemszögéből látta meg és az élet gyakorlati mértékével bírálta el a felmerült problémákat.

Nevéhez az alkotások egész sora fűződik; így a tanyai postaszolgálat fejlesztése; a m. kir. postáról szóló 1936. évi XXXV. törvénycikk kihirdetése, amely törvény Magyarország első postatörvénye, stb.

Mint kiváló képességgel megáldott, nagy szaktudást mérnök, vezérigazgatósága idejében is különösen a műszaki téren fejtett ki rendkívül eredményes munkásságot. Nincs a posta műszaki szolgálatának olyan ágazata, amely bölcs irányítása mellett korszerű lendületet ne vett volna.

A régi köntösben halódó táviró új életre kelt, a budapesti távtró központ teljes átépítésével, modern távirógépek bevezetésével, a székesfehérvári rövidhullámú rádió-távtró létesítésével és a rádió üzeme-köz-pont berendezésével.

A távbeszélőszolgálat terén egyrészt bekapcsolódott elődjeinek nagy-szabású elgondolásaiba, másrészt új utakon fejlesztette a postának ezt a legnépszerűbb üzemét. A budapesti távbeszélőhálózat 5 éves fejlesztési programja keretében megépült a Dob-utcai új postapalota s az abban szerelés alatt álló automata távbeszélő központ a közel jövőben meg-nyílik. De nemcsak Budapesten, hanem környékén és a vidéken is foko-zatos volt a fejlődés. Budapest környékének automatizálása, a volt 0-ás díjvönek a budapesti egységes hálózatba való bekapcsolása és Miskolcon a legmodernebb rendszerű automata távbeszélő központnak felszere-lése a legkiemelkedőbb mozzanatok.

Nagy lendületet vett a posta szállítás motorizálása. Budapesten a csomagok házhöz kézbesítését a régi lófogatok helyett egyre nagyobb számban elektromobilok látják el és vidéken is sok helyütt gépesítve van a posta járatok szolgálat.

Nagy megértéssel foglalkozott az építkezésekkel, korszerű posta-házak létesítésével. Ezen a téren a legnagyobb alkotása a budapesti postaigazgatóság és az Erzsébet központ hétemeletes, modern stílusú Dob-utcai épülete. A miskolci, mezőturi, balatonfüredi, újdombóvári, péceli és mátrafüredi postaházak megépítése a postahivatalok és mű-szaki berendezések modern és higiénikus elhelyezését szolgálják.

A posta személyzetének boldogulását minden erejével előmozdította és szívós kitartással küzdött a kistisztviselők sorsának javításán.

A szociális és kulturális kérdések is közelállottak mélyen érző szívé-hez. A posta betegségi biztosító intézetének fejlesztésére is nagy gondot fordított. Ezzel kapcsolatban a Kormányzó Úr Öföméltósága a Magyar Vöröskereszt érdemkeresztjével tüntette ki. A nyugdíjas postások kelle-mes és szép otthont találtak a Postás Nyugdíjas Otthonban. A postás-gyermekek részére Balatonbogláron Postás Szünidei Gyermekotthon épült.

Vezérigazgatósága alatt törtek szét a csonkaországra nehezedő bilin-csek és a Felvidékkel és Kárpátaljával számos postahivatal tért vissza. Ennek az örvendetes gyarapodásnak következtében Kassán 1939-ben új postaigazgatóságot állított fel.

Élénk részt vett az egyesületi életben és szívesen vállalta az ezzel

nádasdi Tersztyánszky Ákos

járó gondokat és munkatöbbletet. 1932-től 1935-ig elnöke volt a m. kir. posta jogász-mérnök tisztviselői országos egyesületének és ezzel kapcsolatban a „Magyar Posta“ szerkesztőbizottságának is.

A különleges szaktudást igénylő megbízások sok elismerést hoztak volt vezérigazgatóknak. 1934-ben a lakihegyi nagyadó létesítése körül kifejtett eredményes tevékenységéért a Kormányzó Úr Őfőméltósága a II. osztályú érdemkereszttel tüntette ki, majd 1938-ban a magyar érdemrend középkeresztjéhez a csillagot adományozta részére. E nagy kitüntetésekön kívül több ízben részesült a Kormányzó Úr Őfőméltósága elismerő kitüntetésében, továbbá miniszteri elismerésben.

Nádasi Tersztyánszky Akos jelentőségteljes és maradandó alkotásokkal öregbítette a m. kir. posta súlyát és tekintélyét belföldön és külföldön egyaránt. Köszönjük néki fáradságot nem ismerő munkáját, amivel a posta felvirágozását előmozdította.

Köszöntjük a m. kir. posta új vezérigazgatóját.

Magyarország Főméltóságú Kormányzója Jakusseveczi és Felsőradessichi Dr. Kuzmich Gábor m. kir. postafőigazgatót, a postavezérigazgatóság A. főosztályának vezetőjét, 1939. évi június hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával a m. kir. posta vezérigazgatójává kinevezni méltóztatott.

*

Mély tisztelettel és őszinte ragaszkodással köszöntjük e helyről Vezérigazgató Urunkat és kérjük az Egek Urát, hogy segítse Őt felelősségteljes munkájában.

Történelmi idők nagy eseményeinek súlyos napjaiban veszi át Vezérigazgatónk a m. kir. posta vezetését. Olyan időben, mikor a kivételes, országos feladatok, kivételes tehetségekkel megáldott vezetőket követelnek minden őrhelyre. Márpedig az egyre tágabb postai tevékenységgel szemben országunk nehéz anyagi helyzete és ennek következményeképp a postára váró feladatok megoldására elégtelennek mutatókozó létszámú postaszemélyzet érdekeinek egyeztetése példátlanul nehéz feladatot ró a posta vezetőségére.

Vezérigazgató Urunk azonban már mint a Postáskari Egyesületek Szövetségének volt első elnöke, hitet tett és hitet adott.

Hitet tett, mert zászlót bontott és erre a zászlóra felírta az Isten, a Haza és az Összetartás magasztos igéit.

S hitet adott, mert a zászlót magasra emelve, minden magyar postás lelkébe kitörölhetetlen betűkkel igyekezett belevésni, hogy mit jelent Istenben hinni, Hazáért áldozni és az Összetartásban egymást megbecsülni és egymásban szeretettel bízni.

Ez a hit a mi erőnk, amely az általa vezetett munkában nem lankadhat, a közös sors viselésében nem csüggedhet.

Erre az erőre nyugodtan támaszkodhatik Vezérigazgató Urunk, mert az Istent féltő, Hazájáért élő és egymást megbecsülő postástársadalom lelkierejét éveken keresztül Ő acélozta és ez a postástársadalom most készséggel és mélységes bizalommal bocsájtja minden munkaerejét és munkakészségét új Vezérigazgatójának korlátlan rendelkezésére.

jakusseveczi és felsőradessichi dr. Kuzmich Gábor

A legrégebb és legújabb budapesti postaépület.

Irta: TICHTEL GYÖRGY ny. m. kir. p. műsz. főigazgató.

Le plus ancien et le plus neuf Hôtel des Postes à Budapest. Par M. GYÖRGY TICHTEL, Directeur supérieur technique de poste, en retraite.

En vue d'exercer une critique sur la nouvelle méthode de construction, l'auteur fait une comparaison entre le plus ancien et le plus neuf hôtel des postes à Budapest. L'Hôtel de la Grande Poste et le nouveau Central „Erzsébet” semblent être les plus propres à ce but. En ce qui concerne le plan de ces bâtiments, la première différence se montre dans l'épaisseur des murs, ceux de l'ancien bâtiment étant deux fois si épais que ceux de la nouvelle construction. La superficie utile des chambres est de 60% également dans tous les deux bâtiments, bien que l'on attendît ici une plus grande différence. La nouvelle construction a permis de faire une économie de 10 à 15%. Par contre, elle a plusieurs désavantages; entre autres, le chauffage moins favorable à cause des murs moins épais. Quand à l'arrangement vertical, la comparaison fait voir une grande économie en faveur du nouveau bâtiment. En prenant pour point de départ ce que le prix de m³ est égal tant au nouveau qu'à l'ancien bâtiment, on constate que le rez-de-chaussée de la Grande Poste coûte trois fois plus que celui du central „Erzsébet”, tandis que le deuxième étage de celui-là est plus cher de 50% que le même étage du dernier, calculé par le m² de la superficie utile. A la fin de son article, l'auteur traite les questions du chauffage et de l'éclairage des deux constructions.

Sokat beszélnek ma az új építési mód kiváló előnyeiről és főleg annak olcsóságáról, de az általános természetű kijelentéseken túlmenő és bizonyító erejű, számszerű adatokkal is támogatott kritikával csak ritkán találkozunk.

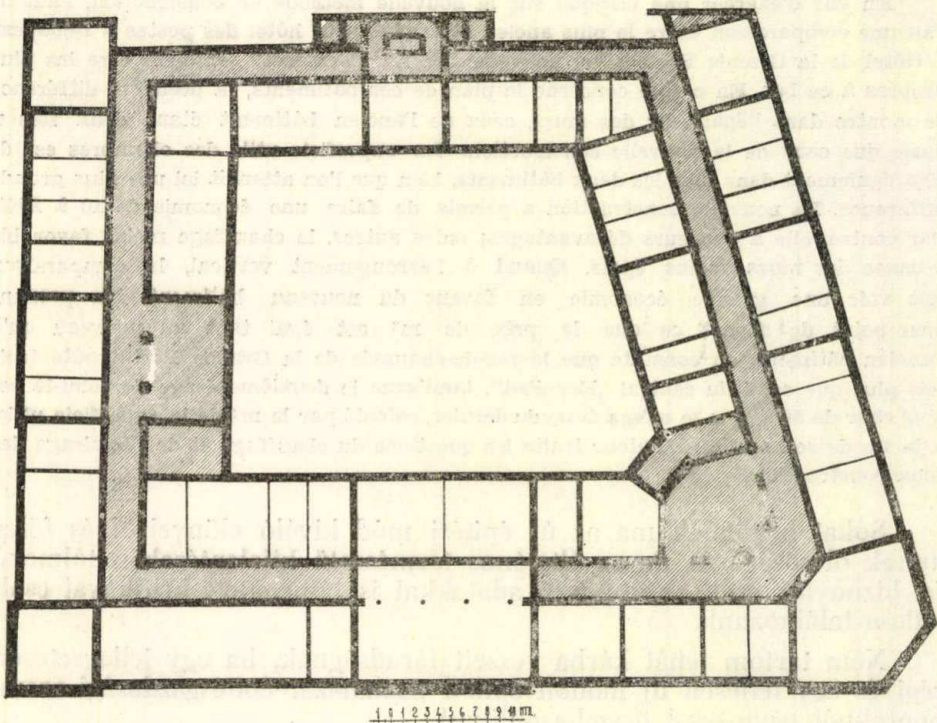
Nem tartom tehát kárba vesztett fáradságnak, ha egy jellegzetesen régi és egy teljesen új módon épített postaházat építésgazdasági szempontokból egymással összehasonlítunk.

Ennél az összehasonlításnál azonban nagyon óvatosan kell eljárunk és az épületeket nem lehet csak úgy taláalomra kiválasztani, mert a különböző célra emelt épületeknél a térkihasználás természetesen különböző. Hogy teljesen szélsőséges példát hozzak fel, nem lenne semmi értelme annak, hogy egy régi módi színházat egy új pályaudvarral próbáljunk összehasonlítani. De még ugyanarra a célra emelt házaknál is vigyáznunk kell arra, hogy az épületek váza és a helyiségek rendeltetése lehetőleg ugyanaz legyen.

Teljesen megbízható eredményt tulajdonképpen csak akkor kapnánk, ha ugyanazt az épületet azonos program alapján és azonos vázzal régi és új építési módon felépítenénk, vagy legalább megterveznénk; de eléggé használható eredményt fogunk akkor is kapni, ha két meglévő és hasonló célt szolgáló épületet hasonlítunk össze.

Alkalmasnak látszik az összehasonlítás céljára a budapesti főposta épület és az új Erzsébet központ főleg azért, mert nagyjából ugyanolyan rendeltetésű helyiségek vannak bennük elhelyezve és az épületek főváza is azonos. Középfolyosós elrendezésű ugyanis mindkettő.

Hogy azonban az adatok a lehetőségig közös nevezőre legyenek hozva, nem vettem alapul az épületek teljes beépítését és az összes emeletek padlóterületét, mert a különböző rendeltetésű helyiségeket nem

1. ábra.

egyforma arányban tartalmazó épületeknek egy tömegben való összehasonlítása nemcsak nem adhat megbízható eredményt, hanem elfogult is lehet az egyik vagy másik épület javára, esetleg kárára.

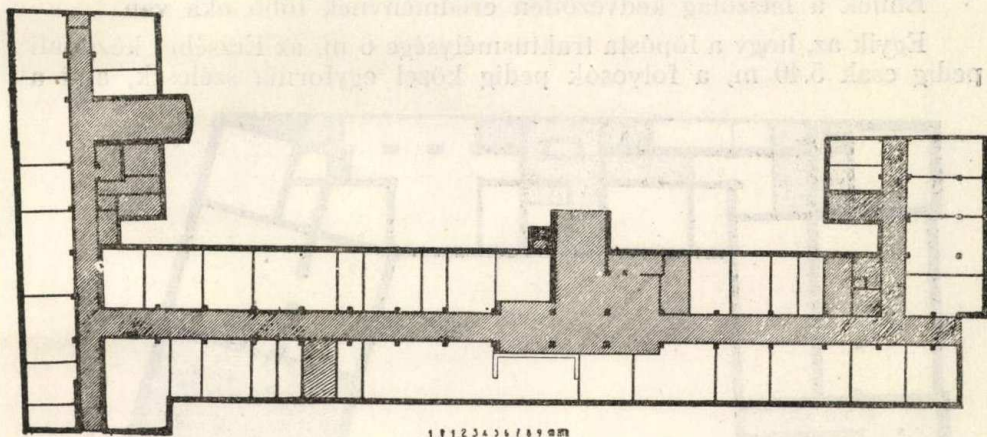
Ez okból csak egyes emeletsorokat választottam ki és pedig olyanokat, melyek lehetőleg egyforma rendeltetéssel bírnak.

Legalkalmasabb ilyen célra mindkét épület II. emelete és eléggé megfelel a földszintjük is. Teljesen használhatatlan lenne ilyen célra pl. a főposta III. emelete, vagy a pincék.

A második emelet azért jó, mert az mindkettőnél túlnyomóan középfolyosós elrendezésű hivatali szobákból áll, s így alaprendezésben csaknem azonos tervnek felel meg.

Földszinten mindkét épületben a terület legnagyobb részét terjedelmes felvételi helyiségek, illetőleg kábelrendező stb. foglalják el, hivatali szoba alig van, s így szintén eléggé alkalmas a közvetlen összehasonlításra, bár nem annyira, mint a II. emelet.

Ha a II. emeleti alaprajzot (1. és 2. ábra) összehasonlítjuk, első tekintetre feltűnik, hogy a főposta terve mennyivel „feketébb”, mint az

2. ábra.

Erzsébet központé. Ez onnan ered, hogy a régi épületek falai általában vastagabbak voltak és hogy a középfolyosós elrendezésnél két belső főfalat kellett építeni, azért, mert a vasbeton ismerete előtt nem dolgozhattak olyan kis méretű pillérekkel, mint ma, s így a maiaknál nehezebb szerkezetek hordásához nagy méretű pillérekre és falakra volt szükség. Nagyon növeli a falak által elfoglalt területet az is, hogy a ma használatban lévő vékony válaszfalakat nem ismerték.

Ha a két épület II. emeletének különböző célokra igénybevett területeit úgy abszolút számokban, mint %-osan kiszámítjuk, némi kikerekítésekkel a következő táblázatot nyerjük:

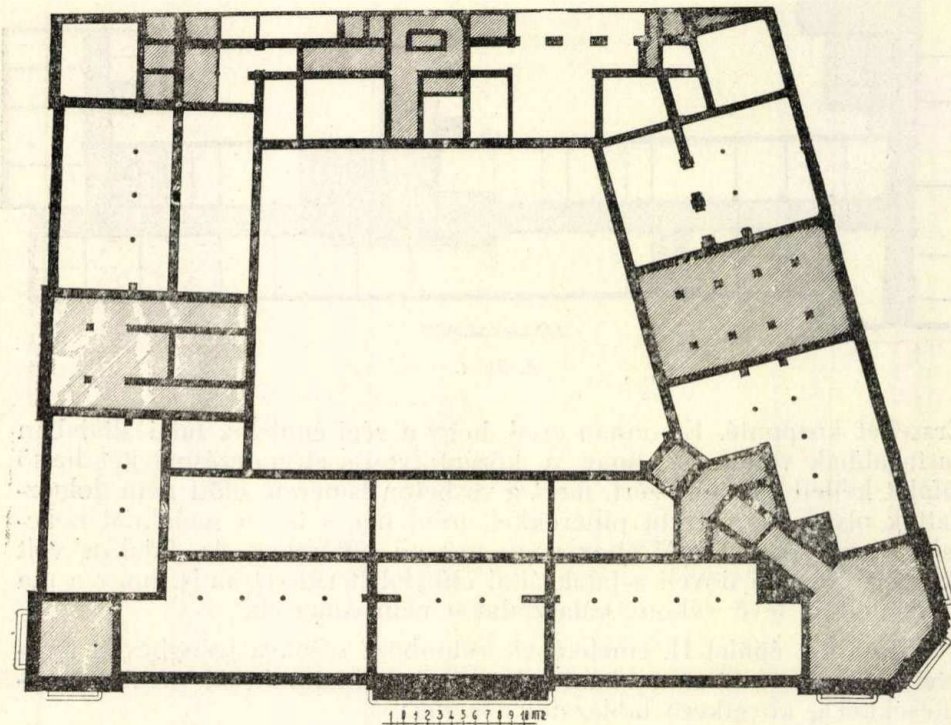
	ERZSÉBET KÖZPONT		FŐPOSTA		Megjegyzés
	Terület m ²	Beépítés %	Terület m ²	Beépítés %	
Falak	183	10.50	585	20.50	} A terveken vonalkázva
Folyosók	288	16.50	309	11.50	
Lépcsők és előterek	168	9.50	228	8.00	
W. C., mosdók, liftek	78	4.50	65	2.50	
Hasznos terület	1032	59.00	1638	58.00	
Összesen:	1749	100.00	2825	100.00	

Mint előre is várható volt, a legnagyobb különbség a falaknál mutatkozik. A régi építési mód mellett a falak csaknem kétszer akkora területet foglalnak el, mint az újnál.

A másik ami feltűnik az, hogy a hasznos szobaterület úgy a régi, mint az új építési módnál kerek 60%, holott ennél a tételnél komolyabb eltéréseket vártunk volna.

Ennek a látszólag kedvezőtlen eredménynek több oka van.

Egyik az, hogy a főposta traktusmélysége 6 m, az Erzsébet központi pedig csak 5.40 m, a folyosók pedig közel egyforma szélesek, ami a

3. ábra.

százalékos megoszlást a főpostára kedvezően befolyásolja, holott a 6 m-es traktust sem lehet hivatali célokra sokkal kedvezőbbén kihasználni.

Másik ok, hogy a főposta folyosói sehol sem vezetnek ki az utca vonaláig, s így kevesebb területet foglalnak el; ezzel szemben sötétek és szellőzellenek, míg az Erzsébet központi folyosói ki vannak vezetve s így világosabbak és szellőztethetők is.

A harmadik az, hogy a főpóstán W. C.-re, mosdókra és liftekre

bet központra. Messzebbmenő összehasonlításokra azonban a földszint, mint azt már fentebb említettem, kevésbé alkalmas.

Kétségtelen, hogy az alaprajzi összehasonlítás az újabb építési módra kedvező, bár távolról sem annyira, hogy egymagában véve igazolná is azt. 10—15%-os megtakarítás a beépített területben nagyobb épületnél mindenestre tetemes összeget jelent. De ha ez lenne az egyedüli haszon, akkor még vitatható maradna az a kérdés, hogy érdemes-e ezért az új építési mód hátrányait is vállalni. Kétségtelen ugyanis, hogy az előnyök mellett hátrányok is jelentkeznek, és pedig elsősorban a kedvezőtlenebb fűtési eredmény, mert kézenfekvő dolog, hogy a vékonyabb falakkal bíró épület hőszükséglete nagyobb.

Az eddigi összehasonlításnál egyelőre csak a vízszintes elrendezést, vagyis az alaprajzokat vettük figyelembe. A függőleges elrendezés, vagyis a metszetek összehasonlítása már lényegesebb eltéréseket mutat.

Az 5. és 6. ábra két-két schematikus metszeteit ábrázol, melyek könnyebb összehasonlítás céljából egymásra vannak rajzolva.

Az 5. számún a főposta metszetét látjuk vonalkázott kivitelben, rárajzolva feketén ugyancsak a főposta metszetét, de az Erzsébet központ traktusmélységeivel, emeletmagasságaival és szerkezeti méreteivel.

A 6. számú ábrán az Erzsébet központ metszetét látjuk fekete kivitelben, rárajzolva vonalkázottan ugyancsak az Erzsébet központ metszetét, de a főposta traktusmélységeivel, emeletmagasságaival és szerkezeti méreteivel.

Ezekből a rajzokból már számítás nélkül is kitűnik, hogy az új építési mód a régivel szemben nagy megtakarítást jelent.

A főposta I. emeleti padlóvonalára majdnem összeesik az Erzsébet központ II. emeleti padlóvonalával, a III. emeleti az Erzsébet központ V. emeletijével, a főposta padlószintje pedig az Erzsébet központ VI. emeletének padlóvonalánál még cca. 1.50 m-el magasabbra esik. Ha tehát ugyanabban a magasságban két, vagy több emeletsorral többet tudok elhelyezni, sokkal nagyobb eredményt értem el függőleges irányban, mint amilyen volt a 10—15%-os megtakarítás az alaprajzokban. Ezért az eredményért kisebb hátrányokat is érdemes vállalni, annál is inkább, mert magas házakat az újabb légvédelmi előírások miatt úgy sem építhetünk másképen, mint vas, vagy vasbeton vázzal és kitöltő, lehetőleg könnyű falakkal. A jobb fűtési eredmény érdekében alkalmazhatnánk ugyan ezekre a falakra külön szigetelőréteget, de ez már tetemes költséget igényelne.

Ha most azt vizsgáljuk, hogy 1 m² hasznos terület elérése érdekében hány köbmétert kellett beépítenünk és az adatokat ismét táblázatban foglaljuk, a következő eredményt nyerjük:

	F ő p o s t a		Erzsébet központ	
	Földszint	II. emelet	Földszint	II. emelet
Beépített térfogat m ³ .	22.828	13.263	5.619	5.732
1 m ² hasznos területre esik beépített m ³	13.4	8.1	4.4	5.6

Itt már olyan eredményeket kapunk, amelyeket semmiféle statisztikai, vagy tervezési mesterkedéssel nem lehet lényegesen megváltoztatni.

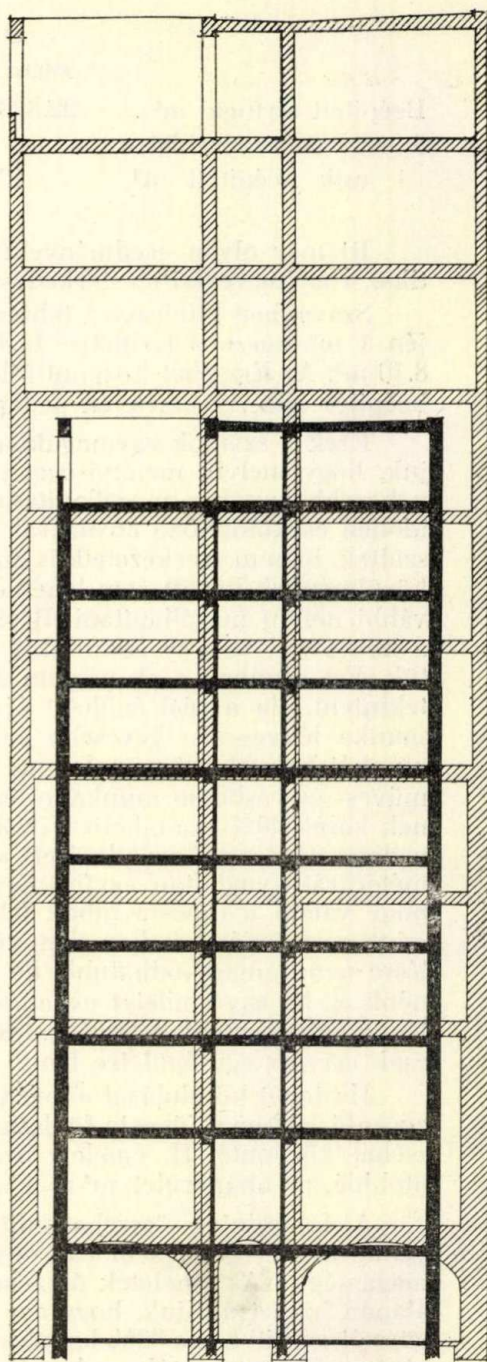
Szavakban kifejezve a táblázat azt mondja, hogy a főposta földszintjén 1 m² hasznos területre 13.40 m³ beépítés esik, II. emeletén pedig 8.10 m³. Az Erzsébet központ földszintjén 1 m² hasznos területre 4.40 m³ beépítés esik, II. emeletén pedig 5.60 m³.

Ezek a számok egymagukban nem sokat mondanak, mert nem tudjuk, hogy melyik mennyiséget milyen köbméterárral számítsuk. Annál nehezebb ennek a megállapítása, mert az épületek nemesak különböző időben és különböző anyagárrakkal, munkabérekkel és pénzértékkel készültek, hanem szerkezeteik is annyira különböznek, hogy még egyforma körülmények között sem lehetne a köbméterárak viszonyát minden további nélkül megállapítani. Régi időben elég megbízható kulcs volt, ha a kőműves-, vas- és ácsmunkát az összes építési költség 50%-ának vetjük. Ezt azonban csak nagyon durva, tájékoztató megosztásnak szabad tekinteni. Ha a régi épületet új rendszerben építenénk fel, a kőműves munka lényegesen kevesebb lenne. Ennek egy részét, valamint a vas- munkát helyettesíti a vasbeton; az ácsmunka jóformán hiányzik. A kő- műves- és vasbeton munka költsége a mai épületeken az építési költség- nek kerek 40%-ára tehető. További 40%, a többi iparosmunka, kb. 20% pedig a gépészeti berendezések, s így becslésem szerint az új épület köb- méterárát nyugodtan egyformára vehetjük a régivel és nem is hiszem, hogy valaki a főposta újbóli felépítését m³-ként olcsóbban elvállalná, mint amennyiért az Erzsébet központ épült. Sajnos másra, mint becs- lésre nem támaszkodhatunk, de pontos eredményt itt is csak úgy érhet- nénk el, ha egy épületet ugyanazon program szerint régi és új kivitel- ben megterveznénk és a részletes költségvetését is elkészítenénk, de ez is csak erre az egy épületre lenne egészen pontos.

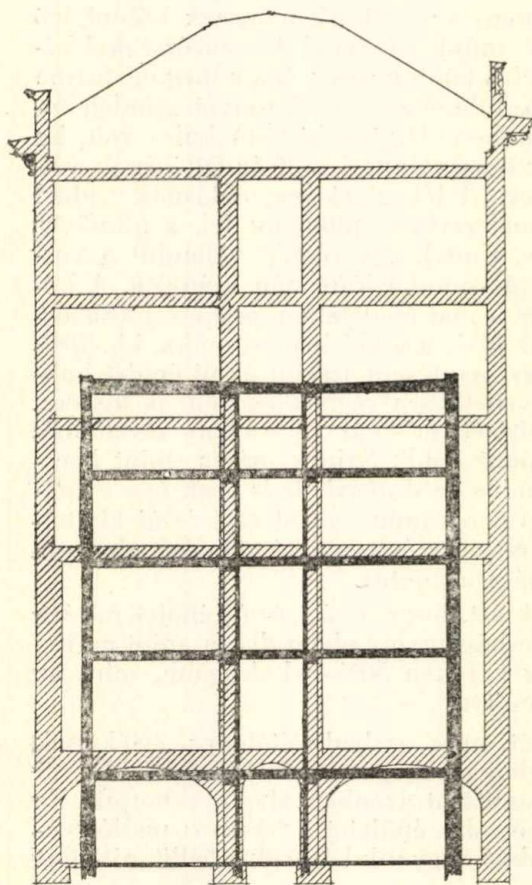
Ha tehát kiindulásul elfogadjuk azt, hogy a régi és új épület m³ ára egyenlő, akkor a főposta földszintje háromszor olyan drága, mint az Er- zsébet központé, II. emelete pedig kereken 50%-kal drágább, mint az utóbbié, az alapterület m²-re átszámítva.

A földszintek összehasonlítását nem szabad általános értékűnek venni, mert régebben sem volt okvetlen szükség közel 8 méteres földszinti magasságra. Az emeletek összehasonlítását azonban alapul vehetjük. Ez alapon ha azt állítjuk, hogy egy nagyobb épületet a hasznos padlóterü- letre átszámítva, ma 33%-kal olcsóbban vagyunk képesek előállítani, mint régen, akkor nem túlozunk.

6. ábra.

5. ábra.

Ugyanezt jelentené az, ha úgy fejeznénk ki magunkat, hogy a mai rendszerben épült ház m^3 -ára 50%-kal magasabb lehetne, mint a régié, mert hiszen ugyanabba a háztömbbe kb. 50%-kal többet tudok belehelyezni s így a m^2 hasznos területre átszámított érték ugyanez lenne, pedig ez a fontos.

Kifejezetten rá kell azonban mutatnom arra, hogy ez az egész okoskodás csak nagytömegű és magas épületekre áll és kisebb épületeken már nem helytálló.

Az építési munkák összehasonlítása után maradna még a gépészetieké. Itt azonban a két épületet még nehezebb közös nevezőre hozni, mert míg az építészeti kérdések tárgyalásánál közömbös volt a beépítés idoma, a fűtésnél már ez is latba esik.

Hőszükséglet tekintetében a főposta zárt udvaros beépítése kedvezőbb, mint az Erzsébet központ nyílt, hosszú épülettömbje. Itt tehát a számadatok egyszerű szembeállítására merőben eredménytelen lenne és mindenhez külön magyarázatokat kellene fűzni, amit különösen a nem szakértő olvasó gyanusnak találna.

Ha azonban megállapítjuk azt, hogy a kereken $95.000 m^3$ beépítéssel és $8000 m^2$ lehülő falfelülettel bíró főposta II. emeletének hőszükséglete $143.000 Cal.$, a kereken $65.000 m^3$ beépítéssel és $8200 m^2$ lehülő falfelülettel bíró Erzsébet központé pedig $116.000 Cal.$, akkor igen kedvezőnek mondhatjuk azt az eredményt, hogy a főposta II. emelete fűtött helyiségeinek $1 m^2$ padlóterületére $68 Cal.$ esik, az Erzsébet központéra pedig $78 Cal.$, különösen, ha figyelembe vesszük azt, hogy az Erzsébet központ főfrontja északnyugatnak fekszik, ami hőveszteség számításánál nagyon kedvezőtlen körülmény, míg a főpostának éppen ez a frontja szomszédházzal van beépítve és kicsiny térfogatú, ami a hőveszteség nagyságát kedvezően befolyásolja.

Ez, valamint az igen vastag falak az okai annak is, hogy a m^3 -re átszámított caloriaszükséglet a főpostánál csak 15 , az Erzsébet központnál pedig 26 . (Általában $20-30$ calóriával szokás számolni.)

Még a fűtésnél is bajosabb a világításról összehasonlításokat készíteni, hiszen világos, hogy ebben a tekintetben a széles utca és alacsony házak felé néző, nagy udvarral bíró Erzsébet központ jelentékeny helyzeti előnyt élvez az aránylag kis udvar köré épített főpostával szemben. Ami tehát a fűtésnél előnyös, az a dolog természeténél fogva hátrányos a világításnál.

Mégis megemlítem, hogy míg a kereken $650 m^2$ területű „Belváros” központban a kapcsolóterem $1 m^2$ ablakterületére $8.40 m^2$ padlóterület jut, addig az Erzsébet központ kereken $555 m^2$ területű kapcsolótermében $8.70 m^2$, ami utóbbinak helyzeti előnyét, valamint a világító felületek kedvezőbb elosztását tekintve, az előzetes aggályokkal szemben igen jó eredménynek mondható.

A többi helyiségekben is a padlóterületre vonatkoztatott ablakterület körülbelül egyforma, kivéve az Erzsébet központban egyes feltűnően

nagy üvegfelületekkel ellátott helyiségeket (Utalványleszámoló nagy terme, lépcsőházak, konyha) ahol ez sokkal kedvezőbb eredményt mutat.

A mesterséges világítást már egyáltalában nem lehet összehasonlítani, mert ott alig lehet olyan egységes alapot találni, amire annak adatait vonatkoztathatnánk.

A fentebb előadottakból az látható, hogy az építkezés terén is meg van az igyekezet arra, hogy lehetőleg takarékosan dolgozzunk. Azon a fokon túl, ameddig eljutottunk, már bajos további megtakarításokat elérni anélkül, hogy az épületnek rendeltetéséhez méltó megjelenését, vagy szerkezeti biztonságát ne veszélyeztetnők.

A m. kir. postaalkalmazottak kártalanítása a veszélyes üzemek körében szenvedett balesetekért.

írta: Dr. NÁRAY ENDRE ügyvéd, posta s.-titkár, ügyész.

Indemnisation des employés des postes hongroises pour les accidents survenus dans les exploitations dangeureuses. Par M. le Dr. ENDRE NÁRAY, Aide-Secrétaire de poste au service contentieux.

L'auteur explique la notion des exploitations dangeureuses. La poste peut être considérée comme exploitation dangeureuse, et par conséquent, elle est tenue, à ce titre, de dommages-intérêts. En Hongrie, l'obligation du dédommagement incombant aux exploitations dangeureuses est prévue par l'art. de loi XVIII de 1874. L'accident arrivé à un employé de poste dans une exploitation dangeureuse est qualifié accident professionnel. La loi sur l'assurance sociale (art. de loi XXI de 1927) régit les accidents professionnels. Dans la vie pratique, ce sont les agents faisant le service des postes ambulantes et les facteurs remettant des télégrammes qui subissent la plupart des accidents dans les exploitations dangeureuses étrangères à la poste, notamment en chemin de fer et par les automobiles. Leur dommage dépassant la somme de l'indemnité dite normalisée doit être exigé par voie contentieuse. L'auteur s'occupe, enfin, de la question des charges que la poste doit supporter en vertu des dispositions de la loi sur la retraite dans le cas des accidents survenus dans le cadre des exploitations dangeureuses étrangères à la poste. La poste est obligée de payer la retraite à ses employés devenus invalides par la suite d'un accident causé par l'une des dites exploitations. Cette obligation signifie une charge grave pour la poste qui en pourrait être exemptée par l'introduction législative du droit de revendiquer l'indemnité payée.

Rövidítések: T = 1874:XVIII. t. c. = A vaspályák által okozott halál, vagy testisértés iránti felelősségről. Bt. = 1927:XXI. t. c. = A betegségi és baleseti kötelező biztosításról. Nyt. = 1912:LXV. t. c. = Az állami alkalmazottak özvegyeinek stb. ellátásáról.

A „veszélyes üzem“ elnevezéssel ismert jogi fogalmat a bírói gyakorlat alkotta meg. E szerint valamely üzem vagy akkor válik jogi értelemben veszélyessé, ha valaki veszélyes üzemmódot alkalmaz, vagy ha az üzem nagy terjedelménél fogva — a kifejlődött gyakorlathoz képest — minősítettik veszélyessé. Veszélyes üzemmód alatt az üzemnek mechanikai erővel való gyakorlását kell érteni. Az üzem terjedelme alapján pedig — a kir. Curia 84. sz. polgári döntvénye szerint — az az üzem tekintendő veszélyes üzemnek, mely „anyagi helyzeténél fogva könnyebben viseli el a veszély káros eshetőségeit“ és „a kárt az üzemi költségekben számításba veheti“. Erre figyelemmel a veszélyes üzemek osztályozása két szempontból: az üzem mód és az üzem terjedelme szempontjából történhet. A m. kir. posta — működési területei szerint — mindkét címen a veszélyes üzem fogalma alá vonható, mihez képest a m. kir. postának, mint veszélyes üzemnek a kártalanítási kötelezettsége is ebből a két jogcímből áll elő.

A veszélyes üzemek kártalanítási kötelezettségének alaptörvénye az 1874:XVIII. t. c. Ez a törvény (a későbbiekben T.) a vaspályák körében szenvedett halál, vagy testisértés iránti kárfelelősséget szabályozza. A T. szerint a vasút az üzeme körében történt minden balesetért felelős. Felelőssége tárgyi, vagyis független vétkességétől. Kárfelelőssége alól csak a T.-ben meghatározott esetekben szabadul nevezetesen akkor, ha a halált, vagy a testisértést kizárólag maga a kárt szenvedett okozta, vagy erőhatalom (vis major), avagy harmadik személy elháríthatatlan cselekménye idézte elő, amelyet a vasút megakadályozni nem volt képes. A kárfelelősség mérvére vonatkozóan a T. akként intézkedik, hogy testi sértés esetében a gyógyítás költségeinek megtérítésén kívül azokat a vagyoni hátrányokat is tartozik a vállalat kárpótolni, melyek a sérülés következtében a sérültre, annak ideiglenes vagy állandó keresetképtelenségéből vagy keresetképességének csökkenéséből hárulnak. Halál esetében a vállalat az esetleges előzetes gyógykezelés, továbbá temetés költségein kívül a tartásra jogosultak hozzátartozóinak járadékot is köteles fizetni. A kárt az üzem fenntartója: az üzembentartó viseli. A T. rendelkezéseit a bírói gyakorlat minden veszélyes üzemre kiterjesztette és alkalmazza.

A kártalanítási kötelezettség kérdését illetőleg különbséget kell tennünk a m. kir. postaalkalmazottaknak a m. kir. posta és idegen veszélyes üzemek körében szenvedett balesetei között. Mindkét körben történhet a baleset szolgálatteljesítés közben, mely esetben az ú. n. foglalkozási baleset fogalmával találkozunk. Ebben a cikkben csak ezzel az utóbbi kérdéssel, azaz az idegen veszélyes üzemek körében szolgálatteljesítés alatt balesetet szenvedett postaalkalmazottak kártalanításának kérdésével kapcsolatos jogi helyzetet szeretném ismeretni. A m. kir. postával, mint veszélyes üzemmel és az ezzel kapcsolatos kártalanítással külön közlemény keretében kívánok foglalkozni.

A foglalkozási balesetek törvényi kiindulási alapja a biztosítási törvény: az 1927:XXI. t. c. („A betegség és baleseti biztosításról“). Ez a

törvény (a későbbiekben Bt.) balesetbiztosítási kötelezettséget ír elő. A biztosításra kötelezettek foglalkozási baleseteiből származó káraiknak megtérítését az O. T. I. eszközli. A Bt. a munkára való képesség sérelmének háromféle fokát ismeri és pedig: 1. keresőképesség csökkenését, 2. keresőképtelenséget, 3. tehetetlenséget. Az első esetben a balesetet szenvedettnek testi fogyatkozása és erőhianyatlása arányában részjáradékra; a második esetben, ha a balesetet szenvedett munka- és keresőképtelenné vált, teljes járadékra, mely a beszámítható (a balesetet közvetlenül megelőző 52 héten át, havi fizetés esetén 12 hónapon át élvezett) javadalmazás $66\frac{2}{3}\%$ -a; a harmadik esetben, ha a balesetet szenvedett nemcsak keresőképtelenné, hanem tehetetlenné is vált és emiatt állandó ápolásra vagy gondozásra szorul, ennek tartamára teljes járadékot meghaladó, de legfeljebb a beszámítható javadalmazás összegéig felemelt mértékben tehetetlenségi járadékra jogosult. E mértékben, az ú. n. „szabványos kár“ mértékén felül a balesetből kifolyóan az O. T. I. ellen kárkövetelés nem érvényesíthető.

Amennyiben a balesetet szenvedettnek a fenti kár — a szabványos kár — mérvén felül is áll fenn kárkövetelése, úgy ezt részint a munkaadóval, részint harmadik személyekkel szemben érvényesítheti.

A munkaadóval szembeni kárérvényesítést a Bt. szabályozza, harmadik (munkaadótól különböző) személyek elleni kárkövetelés az 1874: XVIII. t. c.-ben lefektetett tárgyi felelősségre figyelemmel — az általános magánjog alapján áll fenn és érvényesíthető. A munkaadóval szemben, szabványos kárt meghaladó kárkövetelés a Bt. szerint csak az esetben érvényesíthető, ha a jogerős büntetőbírói ítélet azt állapította meg, hogy az üzemi balesetet a munkaadó, illetőleg felelős megbízottja szándékos cselekményével vagy a hatóság által elrendelt óvintézkedések elmulasztásával okozta.

Harmadik személyeknek a balesetet szenvedettel szemben fennálló magánjogi kártérítési kötelezettségét a Bt. nem érinti, illetőleg a munkaadótól különböző harmadik személyek ellen a balesetből folyó kárkövetelés érvényesítését nem zárja ki, s így ez az igény az általános magánjogi elvek alapján érvényesíthető.

A balesetet szenvedett szabványos kárát tehát az O. T. I.-től, azt meghaladó „plusz“ kárát a munkaadótól, illetőleg a harmadik személytől, az üzem fenntartójától követelheti. Abban az esetben azonban, ha a balesetet szenvedettnek a munkaadóval, vagy harmadik személyekkel szemben a balesetből folyóan kárigénye áll fenn, úgy a Bt. 169. és 201. paragrafusai értelmében a munkaadó az O. T. I. által a balesetet szenvedett részére kifizetett kártalanítási összeget és az összes eljárási költségeket az O. T. I.-nek megtéríteni köteles, illetőleg ha a balesetet szenvedett harmadik személy ellen illeti meg kártalanítás, úgy az intézet által kiszolgáltatót kártalanítási összeg erejéig a kártérítési követelés az O. T. I.-re száll át.

A Bt. az állami alkalmazottakra, így a m. kir. posta személyzetére a balesetbiztosítási kötelezettség tekintetében kivételt nem tesz, hanem

akként intézkedik, hogy az 1912:LXV. t. c. („Az állami alkalmazottak özvegyei stb. elleátásról“; a későbbiekben Nyugdíjtörvény = Nyt.) hatálya alá tartozó, egyébként biztosításra kötelezett személyek baleseti biztosítási díjfizetési kötelezettsége szünetel, a baleseti kártalanításukat nem a Bt. alapján, hanem a Nyt. alapján igényelhetik. Baleseti kártalanításukat a szabványos kár mértékéig az államkincstár eszközli, mégpedig amennyiben a balesetet szenvedettnek a Bt. értelmében kártalanításra van igénye, úgy maga, mint hozzátartozói részére, az előbb ismertetett szabványos kártalanításnak megfelelő ellátásra tarthat igényt abban az esetben, ha részére, illetőleg hozzátartozói részére a Nyt. alapján járó ellátás a Bt. szerinti kártalanítás összegét el nem érné; ha eléri, úgy az Nyt. alapján fizetendő ellátás szolgál baleseti kártalanításul; ha pedig a balesetet szenvedett alkalmazottnak, illetőleg hozzátartozójának a Nyt. alapján ellátás megállapítható nem volna, a Bt.-ben megállapított kártalanítás teljes összege utalandó ki ellátásul kártalanítás címén.

A szabványos káron felüli kár érvényesítésénél a m. kir. posta, mint munkaadó fogalma figyelmen kívül marad, mert az állami alkalmazottak veszélyes üzemek körében történt baleseteinél a munkaadó a Nyt. értelmében kártalanítás fizetésére kötelezett kincstárral azonos. A kártalanításra kötelezett harmadik személy, a kártokozó veszélyes üzem üzembentartója azonban válozatlan kötelezettségi körben marad.

A gyakorlatban előfordult esetek legnagyobb részében — szolgáltatjeljesítés alatt — mozgópostások és táviratkézbcsítók szenvedtek a veszélyes üzemek és pedig a vasút és gépjárművek körében balesetet. A balesetet szenvedettek a szabványos kártalanítási összeget meghaladó kárukat a veszélyes üzem fenntartójával szemben per útján érvényesítették. Az üzembentartót a bíróság a kár viselésére minden esetben kötelezte. Az ítéletek a T. alapján állapították meg a veszélyes üzem kárfelelősségét azzal, hogy a kártalanítási összegbe a Bt.-ben biztosított, a Nyt. alapján fizetett nyugellátást be kell számítani. A szabványos káron felüli kár a folyósított nyugellátás és a tényleges szolgálati illetmény közötti különbségből, — figyelemmel az időközi előléptetésre — továbbá a tényleges szolgálatból való kiválással elmaradt járandóságokból (üzemi jutalék, éjjeli pénz, mozgópostai diéta) és a balesettel kapcsolatosan felmerült gyógyászati költségekből alakul. Az ilykép előálló különbséget lényegtelen összeget tesz ki. Erre való figyelemmel a vasutat, illetőleg a gépkocsi üzembentartóját a legtöbb esetben csekély összeg terheli kártalanítás címén, holott a vasút, illetőleg a gépkocsi üzembentartója volt az időelőtti nyugállományba helyezésnek és ennekfolytán a nyugellátás kártalanítás címén való fizetésének előidézője és tárgyi felelőssége alapján a balesetet szenvedettnek teljes kártalanítással tartoznék.

Mindezekből azt állapíthatjuk meg, hogy e veszélyes üzemek tulajdonosai, illetőleg az üzembentartók azáltal, hogy állami alkalmazottak személyében történik a károkozás, a m. kir. kincstár terhére feltétlen elői. yös helyzetbe kerülnek, mert a balesetet szenvedettnek csak a „plusz“ kárt kötelesek megtéríteni, a Nyt. alapján a balesetet szenvedett

részére a kincstár által fizetett ellátást azonban nem. A kincstárnak ugyanis a Nyt. alapján fizetendő kártalanítás erejéig az üzembentartó ellen visszakövetelési joga nincs, holott az államkincstár az alkalmazottai javára ezzel a kártalanítás címén fizetett ellátással az O. T. I.-tel egyazon kötelezettséget teljesít.

A Nyt. alkotása óta a veszélyes üzemek, ezzel az üzemek körében keletkezett balesetek száma is nagy mértékben megnövekedett. Egyre gyakrabban előfordul, hogy a veszélyes üzemek körében történő balesetek következtében előállott szolgálatképtelenség az oka a postaalkalmazottak nyugállományba helyezésének, így a nyugellátás kártalanítás címén való fizetésének. Ez a kártalanítási kötelezettség a m. kir. postára komoly terhet ró. Ettől a tehertételtől csak a Nyt. alapján fizetett kártalanítás visszakövetelési jogának törvényhozási úton történő rendezésével lenne mentesíthető.

Érdekes kérdések

Questions intéressantes.

PÁLYÁZATI EREDMÉNYEK:

Az 1939. évi 3. számban közölt 4. számú pályatétel a következő volt:

Belföldi forgalomban feladott ajánlott levél elveszése címén a küldemény címzettje a kézbesítés helye szerint kártérítésre illetékes kincsátri postahivatalnál kárigényt jelent be. A bejelentést magában foglaló beadványt az említett postahivatal, — határozathozatal nélkül, — a felettes igazgatóságához terjeszti fel. Az igazgatóság a kártérítési kérelem érdekében állást foglal és állásfoglalásáról közvetlenül a címzettet értesíti. A címzett ez ellen az értesítés ellen, — a szabályszerű időn belül, — a magyar kir. postavezérigazgatósághoz fellebbezéssel él. Fellebbezésnek minősíthető-e az igazgatóság határozata ellen benyújtott beadvány; ki jogosult annak elintézésére és mi az elintézés módja?

A beérkezett 5 pályamunka közül a „Hernád“ jeligéjű volt a legjobb. Írója igen jó gyakorlait érzékre és önállóságra valló okfejtéssel oldotta meg a feladott kérdést.

Szerzője: Dr. Dantsák Gyula m. kir. postafogalmazó, Kassa, 50 P jutalomban részesült.

Az 1939. évi 4. számban közölt 6. számú pályatétel így hangzott:

Községi alkalmazott elleni fegyelmi eljárás során a fegyelmi hatóság a m. kir. postához azzal a megkereséssel fordul, hogy a fegyelmi eljárás alá vont személy címére az eljárás megindulását megelőző hat évben érkezett pénzküldemények összegeiről és feladói-ról a posta szolgáltatson adatokat. Mi a megkeresés elintézésével kapcsolatban a helyes eljárás?

A beérkezett három pályamű közül az „X” és „Tiszta közélet” jeligéjű pályaműveket kell kiemelni, mint olyanokat, amelyek a felvetett kérdést helyes okfejtéssel, jól oldják meg. Ezek közül a bizottság az 50 pengő pályadíjat az „X” jeligéjű munka szerzőjének ítélte oda.

Ez a pályamű a kérdés eldöntésénél tekintetbe jövő jogszabályoknak helyes értelmet adva, gondolatmenetét logikusan tárja elő s bár a kérdés megoldása különösen mélyreható jogi tanulmányokat nem igényel, a megoldás módja gyakorlati jogászi gondolkozásra vall. Szerzője: Dr. Holló Gyula m. kir. postatiszt (Postavezérigazgatóság, 4. ügyosztály).

A „Tiszta közélet” jeligéjű pályamunkát a bizottság dicséretben részesítette. Szerzője: Dr. Molnár Kálmán m. kir. postatiszt (Budapesti postaigazgatóság).

A pályanyertes munka, amelyet a szerkesztőbizottság közlésre is méltónak ítél, a következő.

Dr. Holló Gyula pályamunkája:

A magyar postának az adatszolgáltatás feltételei szabályozásánál szemmel tartott célja a postatitok védelme. Ezért a posta, — az egyes törvények által megállapított kivételekkel, — az adatszolgáltatáshoz való igényt általában és elvben csak a küldemény feladójának, vagy címzettjének, illetőleg meghatalmazottjuknak adja meg. (A. 1. Szab. 104. szakasz 1. pont.) E szempont szerves és logikus kifejtésének eredményeként az egyes állami szolgálati ágazatokat, élükön az illetékes szakminiszterrel egy alanyként felfogva, de a magánügyeknek a postatitokhoz fűződő érdekét szemmel tartva, az A. 3. Szab. 146. szakasz 3. pont, 1. bek. a következőket rendeli: „Bármely felettes hatóság az alája rendelt hatóság, hivatal vagy annak valamely alkalmazottjától eredő, hivatalos minőségében feladott vagy címére érkezett hivatalos küldeményekről adatokat kérhet a postaigazgatóság útján. A fegyelmi vizsgálat alá vont egyén címére érkezett magánküldeményekről azonban a fegyelmi hatóságnak adatokat nem szabad szolgáltatni.” (Megjegyzendő tehát, hogy hivatalos küldeményekre vonatkozó adatszolgáltatást nemcsak az alkalmazott fegyelmi hatósága, hanem általában felettes hatósága igényelhet.)

A hatóságok küldeményeiről adatok szolgáltatása az igazgatóságok hatáskörébe tartozik. A vezérigazgatóság tehát a hozzá érkezett ilyen kérelmeket az igazgatóságnak adja le, a postahivatalok pedig az igazgatósághoz terjesztik fel. A postaigazgatóságnak a megkeresés érdemleges tárgyalása előtt meg kell állapítania, hogy a megkeresés tényleg az alkalmazott illetékes felettes hatóságától származik-e? Tehát pl.: a gödöllői járásban levő Valkó község jegyzője címére érkezett küldeményekkel kapcsolatban adatszolgáltatást igényelhet a gödöllői főszolgabíró, vagy pestmegyei alispán, de a dunapataji főszolgabíró, vagy nógrádi alispán nem. Tekintettel arra, hogy az adott esetben a megkeresés pénzküldemények adatainak szolgáltatására vonatkozik, a pénzküldemények fogalmába pedig az értékleveleken és postautalványokon kívül a csekk- és takarékfizetési utalványok is bele tartoznak, az igazgatóság a megkeresést az utóbbiak szemponyjából a nála megállapítható adatokkal felszerelve, a postatakarékhoz teszi át, illetve azzal közli.

A megkeresést, annak érdemi tárgyalása folyamán az A. 3. Szab. 146. §. idézett helyének keretei között lehet figyelembe venni. A fegyelmi eljárás alá

vont alkalmazott címére érkezett utalványok és értéklevelek közül tehát csak azokra vonatkozólag szabad a kívánt adatokat megadni, amelyeket a címzett hivatalos minőségében eljárva vett át. Arra vonatkozólag, hogy a küldeményt a címzett hivatalos minőségében kapta-e, rendszerint a küldemény címrata, illetve a felvevő és kézbesítő okmányok adnak útbaigazítást. Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy elvileg nincsen kizárva annak a lehetősége, hogy látszatra címzésénél fogva hivatalos küldemény (pl. „Segédjegyző úrnak, Szirák“ c. postautalvány) magánjellegű fizetés lebonyolítását célozza. A postának ezt a kérdést a rendelkezésre álló összes adatok, esetleg a feladó kilételek figyelembevételére alapján, vagy a feladó bevonásával kell eldöntenie.

A megkeresés elintézésével kapcsolatban megjegyzendő még, hogy adatszolgáltatásnak helye van „mindaddig, míg a küldeményekre vonatkozó kezelési okiratok rendelkezésre állanak“ (A. 1. Szab. 104. §. 1. p.). Tekintettel arra, hogy „a posta a küldemények kezelésére vonatkozó okiratokat 3 évig őrzi, azután megsemmisíti“ (A. 1. Szab. 3. §. 5. p.) a megkeresés időpontjának kelteét megelőző 3 évnél előbbi időre vonatkozó adatszolgáltatási kérelem csak abban az esetben teljesíthető, ha a vonatkozó kezelési okiratokat időközben még nem semmisítették meg.

A megkeresés elintézésének kérdése tulajdonképpen már eldöntést nyert, de két szempontra még rá kell mutatnom:

Ha a községi alkalmazott ellen bűnvádi eljárást indítottak, s ellene ebből kifolyólag az 1929. évi XXX. t.-c. 76. §. 5. pontja alapján a főszolgabíró a fegyelmi eljárást elrendelte, a főszolgabíró az 1896. évi XXXIII. t.-c. 85. §-a értelmében jogosult az alkalmazott címére érkezett magánküldeményekre vonatkozólag is adatszolgáltatást kérni, de nem mint fegyelmi hatóság, hanem mint nyomozó rendőrhatalóság. (Az adott esetben az illetékes alispán az I. fokú fegyelmi hatóság.)

Lehet továbbá, hogy bizonyos esetekben az alkalmazott magánküldeményeire vonatkozó adatszolgáltatás megadása a fegyelmi eljárásban az alkalmazott javára szolgálna; különösen előfordulhat ez az 1929. évi XXX. t.-c. 77. §. 1 pont alapján a tisztviselő ellen saját kérelmére indított fegyelmi eljárás esetében. Ilyenkor nincsen akadálya az alkalmazott címére érkezett magánküldeményekre vonatkozó adatok a fegyelmi hatóság számára való közlésének, ha az érdekelt alkalmazott a fegyelmi biztost az A. 1. Szab. 104. §. idézett 1. pontja értelmében ilyen adatszolgáltatás kérésére szabályszerűen meghatalmazza.

Az elmondottakat összefoglalva, a megkereséssel kapcsolatban a helyes eljárás a következő: A fegyelmi hatóságnak az alárendelt községi alkalmazott által hivatalos minőségében átvett pénzküldeményekről a kívánt adatokat a megjelölt 3 éven túli időtartamra visszamenőleg a még meg nem semmisített okmányok meglététől függővé téve, meg kell adni, az alkalmazott magánküldeményeire vonatkozó adatszolgáltatást pedig, — ha csak a hatóság az alkalmazottól erre vonatkozólag meghatalmazást nem szerez be — meg kell tagadni.

Források: 1896:XXXIII. t.-c., 1929:XXX. t.-c., 1906:P. R. T. 26. szám, 34.662, számú rend. A. 1. Szab. 104. §. A. 3. Szab. 146. §.

ELMÉLET - GYAKORLAT.

Théorie. — Pratique.

22. Az A. 2. Szab. 14. §. 5. pontja előírja, hogy a kezelés időpontját a kezelési okiratokon „14 ó 50” alakban kell feltüntetni. Ezzel szemben „A távbeszélő kezelés, számadástétel és díjbeszedés szabályainak rövid összefoglalása” című segédkönyvben lévő minták a kezelés időpontját „21³⁶” alakban jelzik. Felvetették azt a kérdést, nem kellene-e a kezelés időpontját a távbeszélő szolgálatban is az A. 2. Szabályzat által megállapított alakban jelezni?

Nem!

A posta kezelési okiratokon pl. — rovatlapokon — az átvétel időpontját az átvételi záradékban a nyomtatvány olyan részén kell feltüntetni, ahol az időpont bejegyzési helye előnyomva nincs. Azonkívül az átvételi záradék az időn kívül rendszerint más számot is tartalmaz. Ez a szabály tehát a félreértések elkerülése végett jelezteti az időpontot „6” jelzéssel. Ezzel szemben a távbeszélő jegyeken az időpontot erre a célra külön nyomott rovatokba kell bejegyezni és az sem kétséges, hogy a távbeszélő-jegy hátoldalán feltüntetett számok is időpontot jeleznek, mert más szám feljegyzésére itt nincs szükség. Ezért a távbeszélő jegyeken az „6” külön kiírása már a kezelés gyorsítása miatt is fölösleges. (Beküldött kérdés.)

23. A P. R. T. 1938. évi 29. számában megjelent 101.937/8. sz. rendelet értelmében a távbeszélgetések törlésének okát és a kapcsolat körüli nehézségeket rövidített alakban kell a távbeszélő-jegy hátoldalára feljegyezni. Kérdés, hogy a „htt. nem jel.” rövidítés egyúttal a törlés időpontját nem jelzi-e?

Nem!

A hívott nemjelentkezése még nem jelenti a beszélgetés törlését is, mert a hívott felcsengetését „A távbeszélőkezelés, számadástétel és díjbeszedés szabályainak rövid összefoglalása” című segédkönyv 7. §. 5.

pontja értelmében újból meg kell kísérelni. A távbeszélő jegyre az eredménytelen hívás idejét a fentemlített alakban mindenesetre fel kell jegyezni.

A hivatkozott rendelet nem sorolja fel az összes törlési eseteket, de a felsorolt esetek nem hagynak kétséget aziránt, hogy olyan esetben, amikor a beszélgetést a hívott nem jelentkezése miatt törölni kell, azt a távbeszélő-jegyre „8⁴⁵ htt. nem jel. tör.” alakban kell jelezni. (Beküldött kérdés.)

24. Levélpostai küldemény megportózásánál a portózó által szabályszerűen kivett portó után járó jutalék visszatérítésére a portózót kötelezni lehet-e akkor, ha a megportózott küldemény portóját a kézbesítőhivatal nem szedte be, illetőleg a beszedett portót külön rendeletre visszatérítették?

Nem.

Az érkezett küldemények díjazás szempontjából való ellenőrzését, valamint a bérmentetlen, illetőleg elégtelenül bérmentesített levélpostai küldemények portózására vonatkozó eljárásokat az A. 3. Szab. 86. §-a szabályozza. Abban az esetben tehát, ha a portózó a levélpostai küldemény portóját az idézett § értelmében helyesen állapította meg, őt a portóösszeg után a portójutalék megilleti. A portózónak ugyanis a portójutalék a szabályszerűen megállapított portóösszeg után jár és független attól, hogy mi lett a megportózott küldemény további sorsa. Így tehát nem lehet a portózóval a felvett portójutalékot visszatéríteni, mert pl. a küldemény valamely okból kézbesíthetatlenné vált s így az visszavagy utánküldetett, vagy mert a kézbesített küldemény után beszedett portót külön rendeletre visszatérítették. (93.995/1939—IV/4. K. K. M. sz.)

25. Magyar rendszámú gépkocsiba beszerelt rádió vevőberendezés után kell-e külön engedélyt kérni, ha a gépkocsi tulajdonosának a lakásában üzembeartott rádió vevőberendezés után már van engedélye?

Ha minkét rádió vevőberendezést egyidőben üzemmentartja, akkor igen; egyébként nem.

A 9557/1927. K. M. sz. „rádió”-rendelet 1. §-a kimondja, hogy mindenkinek, aki a magyar állam területén rádióberendezést kíván létesíteni és üzemmentartani, erre előzetes engedélyt kell kérnie.

A hivatkozott rendelet 10. §-a értelmében a berendezést — a rendelet 25. §-ában említett kivételtől eltekintve — csak a kiadott engedélyben (engedélyokiratban) megjelölt helyen és célokra szabad üzemmentartani. A 25. §. értelmében pedig egy engedély csak egy vevőberendezés üzemmentartására jogosít. Egy engedély alapján azonban több vevőkészülék is beszerezhető s azokat az engedélyes felváltva üzemben tarthatja. Ugyancsak a hivatkozott rendelet 25. §-a értelmében jogában áll az engedélyesnek a rendes használatú berendezését kirándulásra, nyaralásra stb. magával vinnie. Köteles azonban az engedélyt is magával vinni.

A felvetett kérdés a rádiórendelet fenti rendelkezéseinek megfelelően bírálendő el.

Tehát, ha valaki a lakásában felszerelt rádió vevőberendezés üzemmentartására váltott engedélyt, ennek az engedélynek alapján a vevőkészülékét a gépkocsijában is magával viheti, ott üzemben tarthatja, feltéve, hogy az engedélyt is magával viszi és míg rádióját a gépkocsiban használja, az alatt az idő alatt a lakásában felszerelt rádió vevőberendezés nincs üzemben.

Ha ellenben az illető (a családja, hozzátartozói stb.) a két készüléket egyidőben használja, a rádiórendelet 25. §-a második bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében a gépkocsiban felszerelt rádió vevőbe-

rendezésre külön engedélyt kell megszereznie, mely esetben az üzemmentartás helyéül a gépkocsit kell a rendszám feltüntetésével megjelölni. (Beküldött kérdés.)

26. Külföldről Magyarországra érkező külföldi rendszámú gépkocsiba szerelt rádió vevőberendezés után kell-e engedélyt váltani? Igenlő esetben milyen engedélyt kell kiadni?

Igen és pedig „ideiglenes” engedélyt kell kiadni.

A 9557/1927. K. M. sz. alatt kibocsátott rádiórendelet 1. §-a szerint, aki a magyar állam területén rádió vevőberendezést akar létesíteni, üzemmentartani, annak erre előzetesen engedélyt kell kérnie.

Mínthogy a magyar állam területén közlekedő külföldi rendszámú gépkocsik rádió vevőberendezéseinek üzemmentartási feltételeit ezideig nemzetközi szerződések még nem szabályozzák, a magyar állam területén közlekedő s rádió vevőberendezéssel felszerelt gépkocsikra szintén a hazai rádiójog az irányadó, azaz a gépkocsi tulajdonosának a gépkocsiba beszerelt rádió vevőberendezés üzemmentartására az engedélyt a magyar postahivataltól meg kell szereznie.

A postahivatal, ha a gépkocsi tulajdonosa útlevéllal igazolja, hogy csak ideiglenesen tartózkodik Magyarország területén, az ittartózkodás idejére „ideiglenes” engedélyt ad ki és nem a rendes használatra járó (jelenleg havi 2.40 P), hanem az ittartózkodás minden megkezdett hónapjára a mindenkori előfizetési díj felének (jelenleg 1.20 P) megfizetését kívánja meg. Az esedékes díjakat az ország területén való tartózkodás egész idejére kell egyszerre beszélni. (Beküldött kérdés.)

A POSTA FORGALMA.

Le trafic de la poste.

1939. május.

Rovatvezető: Dr. RUTNER BÉLA, m. kir. postatitkár.

Publié par M. le Dr. BÉLA RUTNER, Secrétaire de poste.

En vue de pouvoir observer et apprécier le mouvement du trafic, la tendance du développement ainsi que l'influence du tarif et des règlements sur l'utilisation des divers services, l'Administration recueille toutes les données relatives au trafic des services postal, télégraphique, téléphonique et de la T. S. F. Les détails de la statique sont contenus dans le Rapport annuel de la Posta hongroise; les résultats principaux annuels et mensuels seront également communiqués dans les tableaux ci-après. Les tableaux renferment les résultats des 8 années dernières, à compter de l'année 1930 montrant des résultats ma-

A posta 1939. májusában igen kedvező forgalmat bonyolított le. Az eredmények mind a f. évi áprilisi, mind a mult évi májusi forgalmi adatokat számottevően meghaladják. A forgalom különösen a mult év májusához viszonyítva alakult igen kedvezően. Az okok között elsősorban említhetjük az ország örvendetes megnagyobbodását. Ez minden üzletág és általában minden küldemény forgalmát erőteljesen emelte. Általános kihatású okként kell felemlíteni a gazdasági élet fellendülését, valamint — legalább is közvetlen szomszédságunkban — a nyugodtabb külpolitikai légkört is. Minden üzletágot, de nem minden küldeményt érintettek a f. év májusában megtartott országgyűlési képviselőválasztások, míg a postai pénzforgalmat a naptár szeszélye emelte.

A legkedvezőbb eredményeket ebben a hónapban a postai üzletág érte el. Minden küldemény forgalma lényegesen emelkedett. Az ajánlott küldemények forgalmát a postán szétküldött választási igazolványok, valamint a választásokhoz szükséges igazoló iratok duzzasztották meg. Legnagyobb mértékben a postautalvány és csekkforgalom emelkedett. Ez főleg a naptár szeszélyének a következménye. A mult évben ugyanis május hó 1-je vasárnapra esett, úgy hogy a májusi pénzforgalom egy része, elsősorban az illetménykifizetések

xima, et les données des 13 mois derniers. Les chiffres permettent donc de faire des comparaisons entre les résultats du mois indiqué en-haut et ceux du même mois de l'année précédente, d'une part, entre les résultats constatés à partir du commencement de l'année courante jusqu'au mois indiqué et ceux de la même période de l'année précédente, d'autre part, et enfin, entre les résultats d'une année entière, compté en arrière à partir du mois indiqué et ceux des années 1930 à 1937.

Les différences en nombre et en pourcentage entre les comparaisons respectives sont relevées au bas des tableaux.

már áprilisban bonyolították le. Ennek következtében a májusi pénzforgalom a rendesnél lényegesen alacsonyabb volt. Mint-hogy a f. év májusában a pénzforgalmat elsejére eső ünnep nem befolyásolta, a pénzforgalom normális és így természetesen lényegesen nagyobb volt, mint a mult évi csonkaforgalom. Igen szépen emelkedett a postatakarékpénztári betétforgalom is, míg a betétvisszafizetések száma és összege egyaránt csökkent. Figyelembe kell itt venni, hogy a mult év májusi postatakarékpénztári forgalom a külpolitikai események hatása alatt éppen ellentétesen alakult. Akkor a betétek száma és összege csökkent, míg a visszafizetések száma és összege emelkedett. Megemlítjük, hogy a betétek emelkedése nemcsak a postatakarékpénztárnál, hanem az összes nagy pénzüintézeteknél jelentkezik.

A táviróforgalom emelkedése ugyancsak nagymérvű 38,9, illetőleg 31,3%-os volt, de még sem olyan nagy, amint ezt a régebbi választások forgalmi adatai alapján várni lehetett volna. A forgalom úgy látszik inkább távbeszélőn bonyolódott le.

A távbeszélőforgalomban a kezdeményezett és érkezett távolsági beszélgetések rendkívüli nagymérvű 66,7, illetőleg 59,9%-os emelkedése érdemel említést. A forgalomemelkedést elsősorban az országgyűlési képviselőválasztások idézték elő, de

szerepe lehetett a f. év március hó 1-én életbe lépett új távolsági díjszabásnak is. Ez lehetett az oka annak, hogy a távbeszélő a táviró kárára még az eddiginél is jobban tért hódított. Megjegyzem, hogy a kimutatott forgalom a választásokkal kapcsolatos forgalmat nem is teljes egészében adja, mert a helyi beszélgetések számláló központok forgalma a hónap 16-tól a következő hónap 15-ig terjedő számadási rendszer következtében, csak a júniusi forgalomban fog jelentkezni. Ebben a hónapban a helyi forgalom is kielégítően alakult.

A posta május hó végén 468.184 rádióengedélyest tartott nyilván. Az előfizetői létszám tehát 71.964 előfizetővel, vagyis 18.2%-kal volt több, mint az 1938. év májusában. F. évi április hónappal szemben a többlet csak 187 előfizető, ami azt mutatja, hogy a tavaszi csúcspontot — a kárpátaljai adatok nélkül — tulajdonképpen már elértük. A rádióelőfizetők száma azonban valószínűleg még június hónapban is emelkedni fog, minthogy a kárpátaljai rádióengedélyesek száma előreláthatólag több lesz, mint amennyien az ország többi részében engedélyüket június hónapban felmondják.

A felszabadult területek táblázatával kapcsolatban megemlítjük, hogy abban május hónaptól kezdődőleg csak a kárpátaljai adatokat mutatjuk ki. A visszacsatolt felvidéki területek forgalmáról egy felvényt át közölt adatok kellő tájékoztatást adtak, úgy hogy további külön kimutatásuk most már feleslegesnek látszik.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységben is kifejezi, minthogy az összeforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám erre nem alkalmas. Ebben a darabszámokban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadhatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembe vételével értékeltünk. Az értékelés mérőeszköze a munkaegység. A közös nevezőre, a munkaegységre hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege

fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységekben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. A közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Megjegyezzük azonban, hogy ezek az adatok a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek számával nem azonosak. Ez utóbbiak száma a forgalom szempontjából vett munkaegységek számánál kevesebb.

A munkaegységekben kifejezett forgalom a legnagyobb, amelyet a világháborút követő időben eddig május hónapban tapasztaltunk.

Összehasonlításul szolgáljanak a következő adatok:

Év	Május hó	Munkaegység
1929.	május hó	37.9 millió munkaegység
1930.	" "	39.4 " "
1931.	" "	34.5 " "
1932.	" "	29.0 " "
1933.	" "	28.3 " "
1934.	" "	28.8 " "
1935.	" "	29.7 " "
1936.	" "	31.9 " "
1937.	" "	33.4 " "
1938.	" "	34.3 " "
1939.	" "	43.4 " "

Ha fel is tételezzük, hogy az 1939. évi májusi forgalomból 2.9—3.0 millió munkaegység a felszabadult felvidéki területekre és Kárpátaljára esett, a régi Csonkaország postai szerveire még mindig 40.4—40.5 millió munkaegység jut, tehát kb. 1 millió munkaegységgel több, mint a csúcsforgalmat képviselő 1930. évben.

A munkaegységekben kifejezett forgalom a múlt év májusához képest 26.3%-kal emelkedett. A legerőteljesebb emelkedést ebben a hónapban a postai üzletág érte el (30.7%), ezt követi a táviró üzletág 25.4, a távbeszélő 20.8 és a rádió üzletág 19.5%-os emelkedéssel.

A Kárpátaljai legnagyobb mértékben a táviró- és távbeszélőforgalom emelkedett, mert az áprilisi forgalom még csonka volt, miután a magánforgalom csak április hó 21-én nyílt meg.

A posta forgalma.

1. POSTAFORGALOM.¹⁾ — 1. Trafic postal.¹⁾

E g y s é g: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	F e l a d á s — E x p é d i t i o n										
		Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb.	Kézi, betét és sommás csomag drb.	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék betét Caisse d'épargne Versements		Csekkbefizetés Chèques Versements		
		közön-séges ordinaires	ajánlott recom-mondés	Lettres de valeur nombre	Colis nombre	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	
1930.	—	422.671	15.862	661	11.362	10.653	725.039	717	47.902	18.092	2.271.761	
1931.	—	370.509	11.817	575	10.145	10.156	670.278	494	40.336	16.322	1.934.881	
1932.	—	351.739	9.288	484	8.744	9.251	565.574	416	32.782	15.094	1.659.372	
1933.	—	346.512	7.974	465	8.584	8.870	553.521	576	41.654	16.200	1.517.302	
1934.	—	413.180	7.487	424	8.791	9.304	594.449	781	55.874	17.984	1.611.906	
1935.	—	410.595	7.771	415	8.793	9.731	644.332	912	65.344	18.928	1.706.911	
1936.	—	435.933	7.568	438	9.343	9.984	676.889	1.038	75.126	20.545	1.889.945	
1937.	—	462.928	7.567	456	9.815	10.291	712.965	1.193	87.832	22.311	2.068.491	
1938.	—	501.515	8.438	457	10.668	10.900	763.665	1.045	87.619	23.318	2.280.279	
1938.	V.	38.444	655	35	769	846	56.308	76	5.621	1.858	173.577	
1938.	VI.	35.531	580	33	773	831	60.228	75	6.411	1.774	165.994	
1938.	VII.	37.588	762	37	784	915	63.049	94	8.169	1.823	163.491	
1938.	VIII.	38.456	668	41	817	910	66.888	97	8.463	1.933	215.646	
1938.	IX.	43.139	806	41	951	890	65.675	70	6.452	1.825	212.828	
1938.	X.	43.853	811	41	1.002	1.024	72.593	53	5.431	2.203	227.997	
1938.	XI.	46.021	745	42	1.020	930	67.822	68	7.855	2.076	243.217	
1938.	XII.	58.920	809	43	1.369	1.099	79.024	74	8.552	2.247	251.662	
1939.	I.	46.128	851	42	915	1.009	61.887	104	9.543	2.114	192.669	
1939.	II.	42.273	811	38	895	1.003	67.701	103	8.887	1.935	197.092	
1939.	III.	54.341	926	42	1.004	1.149	70.590	95	7.367	1.973	199.837	
1939.	IV.	49.977	780	46	987	1.117	71.268	76	6.513	1.922	215.328	
1939.	V.	50.463	900	42	1.024	1.162	75.535	93	8.783	2.146	239.995	
1938. VI.-1939. V. összesen:		546.690	9.449	488	11.541	12.039	822.060	1.002	92.426	23.971	2.525.756	
VI. 1938.-V. 1939. total:												
1938. I.-V. összesen:		197.925	3.257	178	3.953	4.296	293.578	515	36.572	9.433	799.158	
I.-V. 1938. total:												
1939. I.-V. összesen:		243.182	4.268	210	4.825	5.440	346.981	471	41.093	10.090	1.044.921	
I.-V. 1939. total:												
Összehasonlítások Comparaisons	1939. V. havában 1938. V. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+									
	En mai. 1939 par rapport au mois de mai. 1938, en plus (+), en moins (-)	%-ban en %	+ 31.3	+ 245	+ 7	+ 255	+ 316	+ 19.227	+ 17	+ 3.162	+ 288	+ 66.418
				+ 37.4	+ 20.0	+ 33.2	+ 37.4	+ 34.1	+ 22.4	+ 56.3	+ 15.5	+ 38.3
1939 I.-V. időszak- ban 1938. I.-V. időszakához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+										
En janv.-mai. 1939 par raport aux mois de janv.-mai. 1938 en plus (+), en moins (-)	%-ban en %	+ 22.9	+ 31.0	+ 18.0	+ 22.1	+ 23.6	+ 18.2	- 8.5	+ 12.4	+ 7.0	+ 30.8	

1) Az 1939. évi adatok ideiglenesek.

Les chiffres se rapportant à l'année 1939 sont provisoires.

A posta forgalma.

1. POSTAFORGALOM (folytatás). — 1. Trafic postal (suite).

E g y s é g: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	Kézbesítés — Remise									
		Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, befét és csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék kivét Caisse d'épargne Payements		Csekk-kifizetés Chèques Payements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recomandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant
1930.	—	425.761	16.794	726	12.390	10.577	719.870	376	20.852	3.373	1.036.937
1931.	—	373.517	12.442	637	10.687	10.015	663.752	295	25.646	3.275	967.490
1932.	—	353.134	9.739	536	8.968	9.241	570.104	236	18.316	3.259	785.987
1933.	—	345.768	8.172	506	8.776	8.938	555.883	280	21.472	3.373	698.973
1934.	—	416.564	7.653	481	8.890	9.356	595.623	367	28.707	3.223	658.944
1935.	—	412.321	7.790	471	8.814	9.775	645.247	462	37.928	3.399	662.144
1936.	—	440.026	7.653	455	9.373	10.026	678.059	543	44.507	3.525	684.812
1937.	—	466.077	7.641	485	9.924	10.367	716.475	591	48.925	3.839	749.352
1938.	—	505.424	8.421	498	10.758	11.015	768.161	644	65.238	4.052	885.470
1938.	V.	38.585	659	39	759	822	44.915	61	5.588	265	47.958
1938.	VI.	35.659	580	38	768	837	59.514	54	4.740	321	68.673
1938.	VII.	38.865	753	40	797	924	64.300	49	3.961	343	69.925
1938.	VIII.	38.597	671	44	798	923	66.405	51	4.592	311	70.474
1938.	IX.	43.277	802	46	938	899	66.952	93	13.866	325	76.015
1938.	X.	43.994	828	46	999	1.048	83.997	44	7.451	407	117.788
1938.	XI.	46.202	746	45	1.010	912	55.653	31	2.668	304	82.502
1938.	XII.	59.134	812	52	1.371	1.148	91.355	39	3.262	436	108.110
1939.	I.	46.288	895	47	906	968	59.067	37	3.091	401	64.788
1939.	II.	42.416	826	43	892	1.018	68.968	40	3.479	425	72.857
1939.	III.	54.483	950	48	1.002	1.125	70.653	51	4.929	442	91.884
1939.	IV.	50.153	793	58	1.014	1.110	71.259	47	4.128	452	84.821
1939.	V.	50.271	914	49	1.021	1.173	75.844	47	3.877	445	83.009
1938. VI.-1939. V. összesen: VI. 1938.-V. 1939. total:		549.339	9.570	556	11.516	12.085	833.967	583	60.044	4.612	990.846
1938. I.-V. összesen: I-V. 1938. total:		198.582	3.303	196	3.951	4.310	286.296	283	24.732	1.605	291.948
1939. I.-V. összesen: I-V. 1939. total:		243.611	4.378	245	4.835	5.394	345.791	222	19.504	2.165	397.359
Összehasonlítások Comparaisons	1939. V. havában 1938. V. havához képest több (+) kevesebb (-) En mai. 1939 par rapport au mois de mai. 1938, en plus (+), en moins (-)	szám- szerűleg en nombre + 11.686	+ 255	+ 10	+ 262	+ 351	+ 30.929	- 14	- 1.711	+ 180	+ 35.051
	1939. I.-V. időszak- ban 1938. I.-V. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-mai. 1939 par rapport aux mois de janv.-mai. 1938, en plus (+), en moins (-)	szám- szerűleg en nombre + 45.029	+ 1.075	+ 49	+ 884	+ 1.084	+ 59.495	- 61	- 5.228	+ 560	+ 105.411
		%-ban en % + 30.3	+ 38.7	+ 25.6	+ 34.5	+ 42.7	+ 68.9	- 23.0	- 30.6	+ 67.9	+ 73.1
		+ 22.7	+ 32.5	+ 25.0	+ 22.4	+ 25.2	+ 20.8	- 21.6	- 21.1	+ 34.9	+ 36.1

2. TÁVIRÓFORGALOM¹⁾ — 2. Trafic télégraphique
3. TÁVBESZÉLŐFORGALOM¹⁾ — 3. Trafic téléphonique

Év Année	Hó Mois	Távíró Télégraphe		Távbeszélő — Téléphone							
		Távíratok ezer drb.		Főállomások száma drb. Nombre des postes téléphoniques				Közvetlen összeköttetések száma Raccordements directs nombre	Számított helyi beszélgetések száma ezekben Conversations locales complètes nombre en milliers		
		Télégrammes, nombre en milliers	Télég. depôt	hálózatok szerint dans le réseau			összesen total		bpesti egységes hálózatban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en province	összesen total
				bpesti egységes uniforme de Budapest	falurendszertől és 200 előfizetőnél nagyobb système rural et plus de 200 abonnés	200 előfizetőnél kisebb jusqu'à 200 abonnés		összesen total			
1930.	—	3.404	3.715	46.601	35.618		82.219	2.212	103.890	—	103.890
1931.	—	2.599	3.253	47.095	33.840		80.935	2.376	106.946	14.189	121.135
1932.	—	2.066	2.735	46.884	32.415		79.299	2.196	107.564	13.867	121.431
1933.	—	1.894	2.576	47.962	31.109		79.071	2.207	107.146	12.801	119.947
1934.	—	1.873	2.557	53.338	34.354		87.692	2.303	111.898	11.911	123.809
1935.	—	1.903	2.573	58.339	15.088	18.723	92.150	2.257	121.980	12.944	134.924
1936.	—	1.947	2.607	63.537	16.699	22.218	102.454	2.155	127.933	14.261	142.194
1937.	—	2.133	2.820	70.325	18.165	23.290	111.780	2.117	134.885	16.358	151.243
1938.	—	2.439	3.150	75.128	21.331	27.316	123.775	2.201	141.263	18.117	159.380
1938.	V.	190	252	72.407	19.028	23.552	114.987	2.118	11.668	1.397	13.065
1938.	VI.	204	263	73.122	19.111	23.743	115.976	2.099	12.144	1.515	13.659
1938.	VII.	208	268	73.193	19.188	23.993	116.374	2.107	11.521	1.514	13.035
1938.	VIII.	243	301	73.283	19.305	24.216	116.804	2.133	10.715	1.566	12.281
1938.	IX.	254	320	73.836	19.486	24.426	117.748	2.131	11.530	1.574	13.104
1938.	X.	228	294	74.307	19.608	24.637	118.552	2.179	12.594	1.636	14.230
1938.	XI.	226	289	74.543	20.862	26.212	121.617	2.186	12.238	1.567	13.805
1938.	XII.	233	302	75.128	21.331	27.316	123.775	2.201	12.133	1.585	13.718
1939.	I.	207	277	75.460	21.607	27.078	124.145	2.228	12.826	1.737	14.563
1939.	II.	185	246	75.661	21.695	27.135	124.491	2.229	12.219	1.681	13.900
1939.	III.	236	309	75.941	21.812	27.523	125.276	2.240	11.215	1.574	12.789
1939.	IV.	222	293	76.134	21.689	28.531	126.354	2.267	12.353	1.821	14.174
1939.	V.	264	331	76.279	22.305	28.802	127.386	2.316	12.705	1.693	14.398
1938. VI.-1939. V. összesen : VI, 1938.-V, 1939. total :		2.710	3.493	—	—	—	—	—	144.193	19.463	163.656
1938. I.-V. összesen : I-V, 1938. total :		819	1.113	—	—	—	—	—	58.454	7.119	65.573
1939. I.-V. összesen : I-V, 1939. total :		1.114	1.456	—	—	—	—	—	61.318	8.506	69.824
Összehasonlítások Comparaisons	1939. V. havában 1938. V. havához képest több (+) kevesebb (-) En mai, 1939 par rapport au mois de mai, 1938, en plus (+), en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	+ 74 + 79	+ 3.872	+ 3.277	+ 5.250	12.399	+ 198	+ 1.037	+ 296	+ 1.333
		0/0-ban en 0/0	+ 38.9 + 31.3	+ 5.3	+ 17.2	+ 22.3	+ 10.8	+ 9.3	+ 8.9	+ 21.2	+ 10.2
	1939. I.-V. időszak- ban 1938. I.-V. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-mai, 1939 par rapport aux mois de janv.-mai, 1938, en plus (+), en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	+ 295 + 343	—	—	—	—	—	+ 2.864	+ 1.387	+ 4.251
		0/0-ban en 0/0	+ 36.0 + 30.8	—	—	—	—	—	+ 4.9	+ 19.5	+ 6.5

1) Az 1939. évi adatok ideiglenesek.

Les chiffres se rapportant à l'année 1939 sont provisoires.

3. TÁVBESZÉLŐFORGALOM (folytatás). — 3. Taphic téléphonique (suite).

4. RÁDIÓELŐFIZETŐK. — 4. Nombre des abonnés de radio.

Év Année	Hó Mois	Távbeszélő — Téléphone							Rádió Radiodiffusion			
		Központok száma Nombre des centales	Távolsági beszélgetés 1000 drb. Conversations interurbaines nombre en milliers						Rádió előfizetők száma Nombre des abonnés			
			kezdőmőnyezett départ			érkezett arrivée			Buda- pesten á Budapest	vidéken en province	összesen total	
			bpesti egységes hálózat- ban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en province	összesen total	bpesti egységes hálózat- ban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en province	összesen total				
1930.	—	1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909	
1931.	—	1.445	1.285	3.034	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032	
1932.	—	1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976	
1933.	—	1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179	
1934.	—	1.494	1.157	2.467	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117	
1935.	—	1.524	1.249	2.863	4.112	1.152	2.822	3.974	122.676	230.231	352.907	
1936.	—	1.550	1.287	2.972	4.259	1.206	2.932	4.138	127.540	237.814	365.354	
1937.	—	1.613	1.346	3.365	4.711	1.267	3.327	4.594	134.465	249.040	383.505	
1938.	—	1.861	1.501	4.142	5.643	1.389	4.099	5.488	145.316	273.917	419.233	
1938.	V.	1.622	107	306	413	100	301	401	139.135	257.085	396.220	
1938.	VI.	1.627	123	332	455	119	326	445	138.880	256.295	395.175	
1938.	VII.	1.629	134	380	514	124	376	500	138.136	255.354	393.490	
1938.	VIII.	1.630	145	409	554	133	409	542	137.685	255.855	393.540	
1938.	IX.	1.633	150	431	581	138	425	563	138.011	257.148	395.159	
1938.	X.	1.634	157	417	574	149	410	559	140.192	262.052	402.244	
1938.	XI.	1.774	128	370	498	117	364	481	142.854	268.614	411.468	
1938.	XII.	1.861	125	376	501	116	367	483	145.316	273.899	419.215	
1935.	I.	1.862	123	353	476	112	350	462	147.605	305.046	452.651	
1939.	II.	1.862	125	328	453	112	330	442	148.981	312.978	461.959	
1939.	III.	1.862	116	395	511	104	400	504	149.067	316.443	465.510	
1939.	IV.	1.926	145	403	548	130	407	537	149.471	318.526	467.997	
1939.	V.	1.930	139	510	649	129	512	641	149.427	318.757	468.184	
1938. VI.-1939. V. összesen: VI. 1938.-V. 1939. total:		—	1.610	4.704	6.314	1.483	4.676	6.159	—	—	—	
1938. I.-V. összesen: I.-V. 1938. total:		—	540	1.424	1.964	492	1.421	1.913	—	—	—	
1939. I.-V. összesen: I.-V. 1939 total:		—	648	1.989	2.637	587	1.999	2.586	—	—	—	
Összehasonlítások Comparaisons	1939. V. havában 1938. V. havához képest több (+) kevesebb (-) En mai. 1939 par rapport au mois mai. 1938, en plus (+) en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	+ 308	+ 32	+ 204	+ 236	+ 29	+ 211	+ 240	+ 10.292	+ 61.672	+ 71.964
		0/0-ban en 0/0	+ 19.0	+ 29.9	+ 66.7	+ 57.1	+ 29.0	+ 70.1	+ 59.9	+ 7.4	+ 24.0	+ 18.2
	1939. I.-V. időszak- ban 1938. I.-V. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-mai. 1939. par rapport aux mois de janv.-mai. 1938, en plus (+) en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	—	+ 108	+ 565	+ 673	+ 95	+ 578	+ 673	—	—	—
		0/0-ban en 0/0	—	+ 20.0	+ 39.7	+ 34.3	+ 19.3	+ 40.7	+ 35.2	—	—	—

5. A FORGALOM MUNKAEGYSÉGEKBEK — 5. Le trafic en unités de travail

E g y s é g: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma drb: — Nombre des unités de travail:												
		Kincstári postahivataloknál Bureaux d'Etat						Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél Bureaux des maîtres de poste et agences						
		posta poste	fáviró félé- graphie	fávbe- szélő téléphone	rádió radio	összesen total		posta poste	fáviró félé- graphie	fávbe- szélő téléphone	rádió radio	összesen total		
						drb. nombre	o/o					drb. nombre	o/o	
1930.	—	186.223	27.761	105.715	5.953	325.652	71.3	98.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28.7	
1931.	—	161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72.7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27.3	
1932.	—	135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72.9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27.1	
1933.	—	129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72.6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27.4	
1934.	—	130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72.3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27.7	
1935.	—	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28.0	
1936.	—	137.907	17.822	114.310	7.804	277.843	71.6	79.933	7.327	18.430	4.251	109.941	28.4	
1937.	—	143.639	19.595	121.662	8.216	293.112	71.1	85.416	8.007	21.218	4.386	119.027	28.9	
1938.	—	154.737	22.137	130.275	8.933	316.082	70.7	91.743	9.252	25.526	4.446	131.967	29.3	
1938.	V.	11.596	1.719	10.474	742	24.531	71.5	6.691	698	2.036	367	9.792	28.5	
1938.	VI.	11.393	1.833	11.012	741	24.979	71.6	6.761	749	2.029	365	9.904	28.4	
1938.	VII.	12.141	1.884	10.788	737	25.550	70.1	7.398	826	2.314	365	10.903	29.9	
1938.	VIII.	12.169	2.131	10.445	736	25.481	68.8	7.784	943	2.452	366	11.545	31.2	
1938.	IX.	13.374	2.309	11.110	738	27.531	69.6	8.136	990	2.540	368	12.034	30.4	
1938.	X.	14.606	2.073	11.846	750	29.275	69.6	9.073	920	2.438	376	12.807	30.4	
1938.	XI.	14.134	2.086	11.366	765	28.351	70.7	8.310	839	2.218	387	11.754	29.3	
1938.	XII.	17.326	2.275	11.379	777	31.757	70.0	10.080	866	2.241	397	13.584	30.0	
1939.	I.	14.001	1.998	11.772	834	28.605	71.7	7.859	797	2.191	433	11.280	28.3	
1939.	II.	13.656	1.556	11.368	891	27.471	71.4	7.897	647	2.054	428	11.026	28.6	
1939.	III.	15.058	2.013	10.805	893	28.769	69.7	8.881	811	2.416	416	12.524	30.3	
1939.	IV.	14.870	1.899	11.920	889	29.578	72.2	7.808	787	2.347	419	11.361	27.8	
1939.	V.	15.623	2.122	12.194	908	30.847	71.1	8.270	908	2.918	417	12.513	28.9	
1938. VI.—1939. V. összesen:		168.351	24.179	136.005	9.659	338.194	70.5	98.257	10.083	28.158	4.737	141.235	29.5	
V. 1938. V. 1939. total:														
1938. I.—V. összesen:		59.270	7.546	52.329	3.689	122.834	71.6	34.525	3.121	9.294	1.820	48.760	28.4	
I.—V. 1938 total:														
1939. I.—V. összesen:		73.208	9.588	58.059	4.415	145.270	71.2	40.715	3.950	11.926	2.113	58.704	28.8	
I.—V. 1939 total:														
Összehasonlítások Comparaisons	1939. V. havában 1938. V. havához képest	szám- szerűleg en nombre	+4.027	+ 403	+1.720	+ 166	+6.316	—	+ 1.579	+ 210	+ 882	+ 50	+ 2.721	—
	jobb (+) kevesebb (-)													
	En mai. 1939 par rapport au mois de mai. 1938, en plus (+), en moins (-)	o/o-ban en o/o	+ 34.7	+23.4	+ 16.4	+22.4	+ 25.7	—	+23.6	+30.1	+ 43.3	+13.6	+ 27.8	—
1939. I.—V. időszakban 1938. I.—V. időszaka-hoz képest	szám- szerűleg en nombre	+ 13.938	+ 2.042	+5.730	+ 726	+ 22.436	—	+ 6.190	+ 829	+2.632	+ 293	+9.944	—	
jobb (+) kevesebb (-)														
En janv.—mai. 1939 par rapport aux mois de janv.—mai. 1938, en plus (+), en moins (-)	o/o-ban en o/o	+ 23.5	+27.1	+ 10.9	+19.7	+ 18.3	—	+17.9	+26.6	+ 28.3	+16.1	+ 20.4	—	

5. A FORGALOM MUNKAEGYSÉGEKBE (folytatás).
5. Le trafic en unités de travail. (suite)

Egység: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services:									
		Posta Poste		Távíró Télégraphe		Távbeszélő Téléphone		Rádió Radio		Összesen drb. total nombre	
		drb. nombre	0/0	drb. nombre	0/0	drb. nombre	0/0	drb. nombre	0/0		
1930.	—	285.032	62.4	39.086	8.6	122.558	26.8	9.844	2.2	456.520	
1931.	—	242.007	59.9	32.449	8.0	118.819	29.4	10.728	2.7	404.003	
1932.	—	206.558	58.3	25.695	7.2	111.512	31.4	11.074	3.1	354.839	
1933.	—	198.445	58.2	23.550	6.9	108.373	31.8	10.686	3.1	341.054	
1934.	—	202.268	57.8	23.268	6.6	113.602	32.4	11.237	3.2	350.375	
1935.	—	206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090	
1936.	—	217.840	56.2	25.149	6.5	132.740	34.2	12.055	3.1	387.784	
1937.	—	229.055	55.6	27.602	6.7	142.880	34.7	12.602	3.0	412.139	
1938.	—	246.480	55.1	31.389	7.0	155.801	34.9	13.379	3.0	447.049	
1938.	V.	18.287	53.3	2.417	7.0	12.510	36.5	1.109	3.2	34.323	
1938.	VI.	18.154	52.0	2.582	7.4	13.041	37.4	1.106	3.2	34.883	
1938.	VII.	19.539	53.6	2.710	7.4	13.102	36.0	1.102	3.0	36.453	
1938.	VIII.	19.953	53.9	3.074	8.3	12.897	34.8	1.102	3.0	37.026	
1938.	IX.	21.510	54.4	3.299	8.3	13.650	34.5	1.106	2.8	39.565	
1938.	X.	23.679	56.3	2.993	7.1	14.284	33.9	1.126	2.7	42.082	
1938.	XI.	22.444	56.0	2.925	7.3	13.584	33.8	1.152	2.9	40.105	
1938.	XII.	27.406	60.4	3.141	6.9	13.620	30.1	1.174	2.6	45.341	
1939.	I.	21.860	54.8	2.795	7.0	13.963	35.0	1.267	3.2	39.885	
1939.	II.	21.553	56.0	2.203	5.7	13.422	34.9	1.319	3.4	38.497	
1939.	III.	23.939	58.0	2.824	6.8	13.221	32.0	1.309	3.2	41.293	
1939.	IV.	22.678	55.4	2.686	6.6	14.267	34.8	1.308	3.2	40.939	
1939.	V.	23.893	55.1	3.030	7.0	15.112	34.9	1.325	3.0	43.360	
1938. VI.-1939. V. összesen: VI 1938.-V. 1939. total:		266.608	55.6	34.262	7.2	164.163	34.2	14.396	3.0	479.429	
1938. I.-V. összesen: I-V. 1938 total:		93.795	54.7	10.667	6.2	61.623	35.9	5.509	3.2	171.594	
1939. I.-V. összesen: I-V. 1938 total:		113.923	55.9	13.538	6.6	69.985	34.3	6.528	3.2	203.974	
Összehasonlítások Comparaisons	1939. V. havában 1938. V. havához képest több (+) kevesebb (-) En mai, 1939 par rapport au mois de mai, 1938 en plus (+), en moins (-)	szám- szerileg en nombre									
		+ 5.606	—	+ 613	—	+ 2.602	—	+ 216	—	+ 9.037	
		%-ban en %	+ 30.7	—	+ 25.4	—	+ 20.8	—	+ 19.5	—	+ 26.3
	1939. I.-V. időszak- ban 1938. I.-V. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-máj. 1939 par rapport aux mois de janv.-mai 1938, en plus (+) en moins (-)	szám- szerileg en nombre									
	+ 20.128	—	+ 2.871	—	+ 8.362	—	+ 1.019	—	+ 32.380		
	%-ban en %	+ 21.5	—	+ 26.9	—	+ 13.6	—	+ 15.5	—	+ 18.9	

6. KARPÁTALJA FORGALMA. — 6. Le trafic de la Subcarpathie.

a) Postaforgalom. — a) Trafic postal.

Egység: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	Feladás — Expédition									
		Levélpostai küldemény drb. Poste aux lettres nombre		Értékvél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi betét és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék betét Caisse d'épargne versements		Csekkbefizetés Chèques versements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recomandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant
1939.	IV.	695	12	1	14	13	869	— ¹⁾	5	4	1.476
1939.	V.	376	12	1	6	16	992	— ²⁾	4	12	2.281

¹⁾ Összesen csak 69 drb.

a) Postaforgalom. (folytatás). — a) Trafic postal (suite).

Év Année	Hó Mois	Kézbesítés — Remise									
		Levélpostai küldemény drb. Poste aux lettres nombre		Értékvél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi betét és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék kivét Caisse d'épargne payements		Csekk-kifizetés Chèques payements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recomandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant
1939.	IV.	—	16	2	16	7	807	— ³⁾	7	1	545
1939.	V.	—	13	1	24	12	1.447	— ⁴⁾	8	2	1.120

¹⁾ Összesen csak 81 drb.

²⁾ Összesen csak 46 drb.

b) Táviróforgalom. — b) Trafic télégraphique.
c) Távbeszélőforgalom. — c) Trafic téléphonique.

Év Année	Hó Mois	Táviró — Télégraphe		Távbeszélő — Téléphone				
		Táviratok ezer darab Télégrammes nombre en milliers		Főállomások száma drb. Nombre des postes téléphoniques			Számított helyi beszélgetések száma ezrekben Conversations locales complées nombre en milliers	
		feladás depôt	kézbesítés remise	hálózatok szerint — dans le réseau		összesen total		
1939.	IV.			2	5		—	—
1939.	V.	5	7	—	—	612	612	—

c) Távbeszélőforgalom (folytatás). — c) Trafic téléphonique (suite).

d) Rádióelőfizetők. — d) Radiodiffusion.

Év Année	Hó Mois	Távbeszélő — Téléphone				Rádió — Radiodiffusion	
		Központok száma Nombre des centrales	Távolsági beszélgetés 1000 drb. Conversations interurbaines nombre en milliers			Rádió előfizetők száma Nombre des abonnés	
			kezdeményezett départ	érkezett arrivée	—		
1939.	IV.	63	—	5	—	—	
1939.	V.	72	—	14	—	—	

e) A forgalom munkaegységeiben. — e) Le trafic en unités de travail.

Egység: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services				
		Posta Poste drb. nombre	Távíró Télégraphe drb. nombre	Távbeszélő Téléphone drb. nombre	Rádió Radio drb. nombre	Összesen Total drb. nombre
1939.	IV.	192	27	59	—	278
1939.	V.	217	44	110	—	371

BÉLYEGHIREK.

Nouvelles philatéliques.

Egy levélbélyeg csodálatos útja.

Ezzel a címmel a Deutsche Postzeitung folyó évi 7. számában cikk jelent meg, a hírlapokban mostanában oly gyakran emlegetett Brit Guyana 1 centes bélyegről.

A cikk érdekes, mert rámutat arra, hogy vannak — sajnos kevesen — szerencsés emberek, akiknek a sors egy röpke pillanatban vagyont ad kezükbe s ők meggon-dolatlanul elröpítik szerencséjüket.

A magyar bélyeggyűjtők nem lehetnek ilyen szerencsés helyzetben, mert a magyar bélyegek legriktább különlegességének értéke sem éri el a 2000 P-t. Ez a különle-gesség is téves nyomás: az 50 f-es színé-ben készült 35 f-es értékjelzésű turulos bé-lyeg úgynevezett II. hadi felülnyomással, amelyből összesen 4 példányról van tudomásunk. Ezek közül egy a bélyegmúzeu-munkban, egy darab egy belföldi, kettő pe-dig amerikai gyűjtő tulajdonában van. Ezzel szemben — mint látni fogjuk — a Brit Guyana 1 centes bélyeg 7343 angol fontért — közel 120.000 P — cserélt gaz-dát nem régiben.

De lássuk a cikket:

Epúgy, mint pénzdaraboknak, vagy híres embereknek, egyes bélyegeknél is van ko-moly vagy csodálatos története. Jelenleg csaknem minden államban rendeznek bé-lyegkiállításokat és a nagyobb bélyegárve-réseken a gazdag emberek elképzelhetetlen magas árak megajánlásával török magu-kat egyik vagy másik bélyegritkaságért. A fogazott vagy vágott bélyegpéldányoknak hirtelen eltűnése epúgy, mint nem kevésbé váratlan felbukkanása az emberek ezreit

kihozza sodrából, viszont ugyancsak ezre-keket egyáltalán nem érdekelnek ezek a dol-gok. Csak a bélyeggyűjtő vagy a bélyeg-kezdvelő képes ezt megérteni, csak az tudja felfogni, hogy értelmes ember egész va-gyont képes egy régi, lebélyegzett bélyeg-ért kiadni.

Kétségtelen, hogy a karminpiros 1 cen-tes, 1856. évi kiadású Brit Guyana bélyeg a világ legértékesebb bélyege. Ennek a kis képecskének kalandos multja van, tisztes-ségteljes jelene és Isten tudja, milyen jö-vője. A nélkül, hogy emberi képzelő erőre szüskég volna, e bélyegről regényt lehetne írni. Nem is csodálkozhatunk e felett; ez a bélyeg egyetlen s ezért mindig nagyobb ér-tékű lesz, mint Mauritius pompás első bélyege.

Kevéssel 1850 után kapott Brit Guyana először bélyeget. Minthogy az ország fő-városában, Georgetownban, használható bélyegeket nem lehetett előállítani, ezt a feladatot a londoni központi postaigazgatás vette át. De Brit Guyana főképen tisztvise-lőkből álló lakossága nem sokat írt és így egészen kis mennyiségű bélyeggel ki lehe-tett ebbeli igényét elégíteni. Mégis egy szép napon a georgetowni postaigazgató nem minden szívszorongás nélkül állapította meg, hogy bélyegkészle-te hamarosan ki fog merülni. Azonnal jelentést küldött Lon-donba. Az ügy elintézése késett és végre az egész gyarmaton egyetlen használatlan bélyeg sem akadt. Ezért a londoni közpon-ti postaigazgatás felhatalmazta Georgetown városát, hogy bizonyos mennyiségű bélye-get a helyszínen nyomason, a mennyiség azonban olyan kevés legyen, hogy éppen

csak a legsürgősebb szükséglet fedezésére legyen elegendő. E bélyegek csak addig voltak érvényesek, amíg a londoni küldemény megérkezett. Georgtownban csak egyetlen kicsi nyomda volt. Ennek csak egy kicsiny hajtó ábrázoló nyomólemeze (kliséje) volt. Ehhez hozzátették nyomdai betűkből az ország nevét és az értékjelzést. Az egésze kétszeresen bekeretezték és kész volt a levélbélyeg. Ezzel a guyanai postai igazgató is visszanyerte lelkének nyugalalmát.

Sajnos, azt senki sem tudja, hány darab került e bélyegekből forgalomba, de az kétségtelen, hogy csak kevésről lehetett szó. Nagyon valószínű, hogy e bélyegekből egyetlen egy darab sem maradt volna fenn az utókorra, ha egy pár évvel később egy egészen fiatalkorú bélyeggyűjtő nem kerül abba a helyzetbe, hogy régi családi papírok között kuta'gathasson. Nem is gondolhatta, hogy abban a pillanatban ő játssza a gondviselés szerepét a bélyeggyűjtés jövője számára. A fiú neve Vernon Vaughan volt, akinek 1872-ben került kezébe a kicsi papír, amelyet más bélyegekkal együtt apjának szerelmes leveleiről áztatott le. Nem tudhatta, hogy ez a piros 1 centes Brit Guyana bélyeg az egyetlen a világon. Más bélyegekkal együtt egy füzetbe helyezte. Arra gondolt, hogy ezzel a bélyeggel gyűjteményét gazdagítja. Zavarta őt az a körülmény, hogy a szöveg alig volt olvasható, a nyomás ugyanis kevésbé sikerült. És abból, hogy ez a bélyeg még árjegyzékben sem szerepelt, kétségelenné vált előtte, hogy annak semmi értéke sem lehet. Minden fiatal gyűjtő cseréli a bélyegeket és közbe-közbe vásárol is. Így került ismeretségbe Vernon Vaughan egy idősebb, Mc. Kinnon nevű emberrel, aki kezdetben nem is hitte, hogy levélbélyegről van szó, mégis őt, frankot adott érte. Ezután érdeklődött, hogy voltaképpen miféle bélyegről is van szó. Egy szép napon tudomására jutott, hogy 1856-ban Georgtownban egy külön kiadás látott napvilágot. Ettől a pillanattól kezdve az egész világ bélyeggyűjtői a legnagyobb érdeklődéssel fordultak e kicsiny piros papír felé. Egy ismert liverpooli bélyegkereskedő, Thomas Ridpath, 1882-ben 125 fontért szerezte meg e papirocskát. Ettől kezdve már egész irodalma volt az iskolás fiú felfedezésének. Ridpath nem sokáig késlekedett, csinos nyereséggel áruba bocsátotta a bélyeget. Az 1 centes Brit Guyana bélyeg 155 fontért a nagy bélyeggyűjtő Ferrari gróf tulajdonába ment át.

Ezzel kezdődik a jelentéktelen papír-

darabocska regénye. Ekkor már valódisága kétségtelen hitelességgel meg volt állapítva. Azt is tudták, hogy egyetlen darab. Később már a magas politika is foglalkozott e bélyeggel. Gróf Ferrari halála után értékes gyűjteményei végrendeletileg a berlini birodalmi postamúzeum tulajdonába kerültek. E gyűjteményeket azonban a jóvátételi alap javára az entente lefoglalta és Párisban nyilvánosan elárverezte. Itt Hind amerikai milliomos, roppant magas összegért, 7343 font sterlingért, lett a híres 1 centes bélyeg tulajdonosa. Hind végrendeletileg családjának hagyta értékes gyűjteményét; a Brit Guyana bélyeg Hind özvegyének jutott. A papírdarabocska, amelyet az ember egy női pénztárcában aligha venne észre, Hindné számára vagyont jelent. Az özvegy a bélyeget, mint elhunyt férjére emlékeztető tárgyat őrzi és sohasem gondol arra, hogy azt eladja. Amikor 2—3 évvel ezelőtt a bélyeg Londonban ki volt állítva, az üvegszekrény két oldalán fegyveres őrök álltak. A bélyeg átszállításakor pedig éppen olyan biztonsági intézkedéseket léptek életbe, mint a legjelentékenyebb aranyszállítmányoknál.

Új, magyar bélyegkülönlegesség.

Előbbi cikkünkkel kapcsolatban megemlítjük, hogy mostanában a magyar bélyeggyűjtők is vadásznak egy magyar bélyegkülönlegességre. Az ismeret „Hazatérés 1938” felülnyomású 70 filléres bélyegből hogy-hogy nem egy lap kikerült a forgalomba felülnyomás nélkül.

E bélyeghez az általános forgalmú Szent István bélyegek 70 filléres értékének, a magyar Szent Koronát ábrázoló rajzát használtuk fel.

Az esetleges hamisítások meggátlása érdekében a „Hazatérés 1938” bélyegekhez használt 70 filléres bélyegeket az eredeti zöld színétől eltérően barna színnel nyomtattuk. A bélyegnek alapszín nyomása is van. Így a „Hazatérés 1938” 70 filléres bélyegek három nyomással, alapszín, a barna Szent Korona és a piros „Hazatérés 1938” szövegű felülnyomással készültek. Ez a harmadik nyomás maradt valamiképpen le a bélyeglapról és a sokszoros ellenőrzésén átcúsúzva, került a lap forgalomba.

Cserkészleány világtáborozás emlékbélyegei.

A Magyar Cserkészleány Szövetség a nemzetközi szövetség megbízásából folyó évi július 25—augusztus 7. napjain, Gödöllőn rendezti az I. Cserkészleány Világtáborozást.

Ebből az alkalomból a m. kir. posta 2, 6, 10 és 20 f-es értékekből álló emlékbélyeg-sorozatot bocsát folyó évi július hó 20-án forgalomba.

A bélyegek 26×33 mm nagyságúak, bélyegképük pedig 22×29 mm.

Az összes bélyegek felirata „I. Pax Ting” (magyarul: Béke Gyűlés), — „1939” — „Magyar kir. posta” és valamennyin rajta

címerrel és Szent Koronával) ábrázolja. A bélyeg színe zöld.

A 10 f-es értékjelzésű bélyegképen két balfelé néző női fej látható, az egyik cserkészkalappal, a másik pedig magyar pártával a fején. A bélyegkép a cserkészleány nevelési eszméjét, a magyar nagyszony nevelést jelképezi. A bélyeg színe barna.

A 20 f-es értékjelzésű bélyegképen a

van a Pax Ting hárcmlevelű lóherés nemzetközi jelvénye.

A 2 f-es értékjelzésű bélyegkép a cserkész-köszöntést és fogadalmot ételt jelképezi: három ujjal felfelé mutató, esküre emelt, a hármaskészfogadalmat jelképező kéz, a háttérben cserfaággal. A bélyeg színe rozsdabarna.

A 6 f-es értékjelzésű bélyegkép a magyar cserkészleány jelvényeket (liliom a magyar

nemzetközi cserkészleány-mozgalomnak a világbékét szolgáló feladata van jelképezve. A repülő fehér galamb, szájában az olajággal, a békét jelképezi. Hátérben a magyar címeres zászló a „Pax Ting” nemzetközi jelvényvel díszített zászlóval egyítve látható. A bélyeg színe lilás vörös.

A bélyegek fényképét — az eredeténél valamivel nagyobb méretben — itt közöljük.

Dr. Merza

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

VII., CSENGERI-UTCA 14/16., II. EMELET.

Telefonszám: 135—256. — Műszaki ügyekben: 146—500.

ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ, MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ.

MEGJELENIK HAVONKÉNT.

A kiadásért felel: Dr. LŐRINCZY GÁBOR, m. kir. posta:anácsos.